

Raport końcowy z badania ewaluacyjnego projektu systemowego

pn. „Praca – najlepszy wybór”

współfinansowanego przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

2010-11-29

Zleceniodawca: Powiatowy Urząd Pracy w Giżycku

Autor: CTC Polska Sp. z o.o.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Spis treści

Podsumowanie	4
Streszczenie	6
Wprowadzenie	10
Opis wyników badania.....	14
Bilans postępu finansowego realizowanego projektu systemowego	14
Sytuacja na lokalnym rynku pracy	18
Instrumenty aktywizacji bezrobotnych	21
Organizacja projektu	25
Problemy w realizacji projektu.....	27
Partnerstwo i współpraca.....	28
Sukcesy projektu, użyteczność i trwałość.....	30
Skuteczność projektu	36
Charakterystyka respondentów biorących udział w badaniach ilościowych realizowanych metodą CATI	39
Opis zastosowanej metodologii	43
Wnioski.....	45
Aneksy	49
Zestawienie tabelaryczne danych empirycznych uzyskanych na podstawie badań przeprowadzonych wśród beneficjentów projektu z wykorzystaniem techniki CATI.....	49
Wzór kwestionariusza ankiety wykorzystanego w badaniach telefonicznych CATI.....	57
Dyspozycje do wywiadu indywidualnego z osobą do kontaktów roboczych, określoną we wniosku o dofinansowanie projektu systemowego realizowanego w ramach Poddziałania 6.1.3 PO KL	64

Podsumowanie

Podsumowując zgromadzony materiał empiryczny, na podstawie przeprowadzonej ewaluacji efektów projektu systemowego współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Priorytetu VI, Działania 6.1, Poddziałania 6.1.3 POKL realizowanego przez Powiatowy Urząd Pracy w Giżycku można wyciągnąć kilka znaczących wniosków.

Przyjęte założenia zostały zrealizowane na bardzo wysokim poziomie. Wydatki na projekt systemowy wyniosły w 2009 roku 2 906 075,07 zł i zostały zrealizowane w 98,78 proc. w stosunku do sumy zawartej we wniosku o dofinansowanie. Na poszczególne instrumenty aktywizacji zawodowej wydano odpowiednio: staże 967 036,95 zł, jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej 933 442,63 zł, szkolenia 861 713,90 zł, prace interwencyjne 143 881,59 zł. Zdaniem przebadanych beneficjentów największą skutecznością wykazują się staże (twierdzi tak 80,7 proc. respondentów) i jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej (76,4 proc.). W przyszłości należałoby jednak przeprowadzić badania o charakterze eksploratorskim wśród nowych przedsiębiorców, aby zapoznać się z problemami, z którymi spotkali się w warunkach gospodarki wolnorynkowej oraz próbować nawiązać z nimi współpracę.

Instrumenty aktywizacji zawodowej nie tylko podniosły poziom kapitału ludzkiego w regionie przez wzrost kwalifikacji zawodowych beneficjentów, ale przyczyniły się również do wzrostu przedsiębiorczości w całym powiecie. Lokalni pracodawcy otrzymali dobrze przeszkolonych, nowych pracowników oraz stażystów zwiększających efektywność prowadzonych przedsiębiorstw. Wysoko oceniana przez beneficjentów biorących udział w badaniu była praca przedstawicieli powiatowego urzędu pracy. Zwracano szczególną uwagę na wysokie kompetencje merytoryczne pracowników oraz bardzo dobrą współpracę z publicznymi służbami zatrudnienia.

Jednak najbardziej wymiernym efektem nie jest to, ile osób ukończyło projekt, ale ile osób po jego zakończeniu faktycznie znalazło pracę. Analiza danych ilościowych wykazała, że na 378 przebadanych beneficjentów prawie połowa (49,7 proc.) jest zatrudniona lub prowadzi własną firmę. Jest to bardzo wysoki wskaźnik świadczący o skuteczności podejmowanych działań w ramach prowadzonego projektu. Wynik ten zawdzięcza się dobrze wykwalifikowanemu zespołowi, który sprawnie oraz efektywnie realizował projekt oraz rozwiązywał pojawiające się problemy.

Przeprowadzone analizy wykazały, że podczas uczestnictwa w projekcie największą wagę dla respondentów miał wzrost własnych kwalifikacji i umiejętności oraz dofinansowanie na założenie własnej działalności gospodarczej. Pojawiły się również głosy mówiące, że kwota do dofinansowania była zbyt mała.

Analizując głębiej wymierne wskaźniki, jak np. stopa bezrobocia, która w powiecie Giżyckim wg stanu na październik 2010 wynosiła 15,3 proc. i była najniższa spośród wszystkich powiatów w województwie warmińsko-mazurskim, do czego z pewnością przyczyniły się działania realizowane w ramach projektu systemowego „Praca - najlepszy wybór”. Projekt systemowy w 2009 roku w dużej mierze objął osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej. Stanowiło to 73,3 proc. osób z ogółu 510 osób, które zakończyły udział w projekcie w 2009 roku zgodnie z zaplanowaną ścieżką wsparcia, w roku 2008 i 2009 uczestniczyły 83 osoby. Aktywizacja tej grupy społecznej jest niezwykle trudna z powodu bardzo wielu wzajemnie oddziałujących czynników. Z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Giżycku wynika, że 334 osoby, czyli 65,5 proc. spośród osób, które zakończyły udział w projekcie w 2009 roku zgodnie z zaplanowaną ścieżką wsparcia nie figurowało na dzień 27 października 2010 roku w rejestrach urzędu.

Przeanalizowany materiał badawczy, który został zebrany za pomocą trzech technik badawczych wykazał, że projekt był skuteczny i osiągnięto zamierzone rezultaty.

Streszczenie

Projekt systemowy „Praca – najlepszy wybór” jest realizowany przez publiczne służby zatrudnienia w Giżycku. Jego głównym celem jest poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych, zamieszkujących powiat giżycki. W projekcie w 2009 roku uczestniczyło 521 osób. Projekt obejmował przede wszystkim osoby znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy (374 osoby) oraz osoby młode w wieku 15-24 lata (187 osób). Po zakończeniu projektu 49,7 proc. uczestników nie figurowało w rejestrach urzędu pracy wg stanu na koniec września 2010 roku.

Na projekt w 2009 roku wydano 2 906 075,07 zł. co stanowiło 98,78 proc. wydatków założonych we wniosku o dofinansowanie. Największą kwotę wydano na staże 967 745,58 zł i jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej - 933 442,63 zł. Z funduszy przeznaczonych na szkolenia wydano 861 713,90 zł., najmniejszą kwotę przeznaczono na prace interwencyjne - 143 881,59 zł. Należy zaznaczyć, że objęły one za razem najmniejszą liczbę beneficjentów. Procent realizacji poszczególnych zadań był bardzo wysoki i kształtował się w granicach 91,22 – 99,93 proc. Te wskaźniki są wyższe w porównaniu do 2008 roku. Świadczy to o tym, że doświadczenie w realizowaniu projektu pozwala w sposób maksymalny wykorzystać pozyskane środki.

Stopień realizacji założonych wskaźników jest bardzo wysoki i w niektórych przypadkach przerósł oczekiwania realizatorów projektu. Od początku jego trwania ukończyło go 1012 osób, co stanowi 95,02 proc. założonego rezultatu. Wskaźnik dotyczący liczby osób niepełnosprawnych będących bezrobotnymi wyniósł 141,67 proc., natomiast długotrwale bezrobotnych 149,66 proc. We wniosku o dofinansowanie projektu założono, że utworzone zostanie 129 nowych stanowisk pracy (52 w 2009 roku) w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej. Wskaźnik tego rezultatu osiągnięto w 100 proc.

Stopa bezrobocia w powiecie giżyckim w grudniu 2007 roku wynosiła 23,1 proc. Wskaźnik ten w październiku 2010 roku wynosił już tylko 15,3, przy mniej więcej tych samych wartościach dla kraju i województwa warmińsko-mazurskiego. Przesłanki te świadczą o tym, że realizacja projektu systemowego od 2008 roku przyczynia się do zmniejszania stopy bezrobocia.

Wśród osób przystępujących do projektu w 2009 roku, co trzecia miała status osoby długotrwale bezrobotnej (37,7 proc.). Wystąpił bardzo duży odsetek ludzi w wieku 15 - 24 lata wynoszący 31,3 proc. (137 osób, w tym 77 kobiet). Ludzie starsi, zbliżający się do wieku emerytalnego (55-64 lat) stanowili jedynie 2,7 proc. (12 osób) przystępujących do projektu w 2009 r.

Spośród beneficjentów biorących udział w badaniu metodą CATI najwięcej osób, bo aż 61,9 proc. otrzymało wsparcie w postaci szkoleń. Ponad 1/3 ankietowanych ukończyła staż (32,5 proc.). Jednym z najbardziej efektywnych instrumentów w postaci jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej objęto 16,4 proc. badanych. Z prac interwencyjnych skorzystało 2,9 proc. badanych. Ponadto korzystano z usług, na które nie potrzebne były dodatkowe środki finansowe, jak pośrednictwo pracy oraz poradnictwo zawodowe. PUP w Giżycku miał do zaoferowania szeroki wachlarz szkoleń. Dzięki prowadzonym rankingom zawodów nadwyżkowych, generujących bezrobocie oraz deficytowych można w dość łatwy i efektywny sposób wpływać na lokalny rynek pracy. Bardzo efektywnym instrumentem są jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej. Jednak ich specyfika powoduje, że nie są one dopasowywane do każdego beneficjenta.

Dobra organizacja projektu przełożyła się na jego efektywność i skuteczność. Przyczynili się do tego zarówno pracownicy dobrze przygotowani merytorycznie jak i zasoby materialne. Świadczą o tym twarde efekty osiągnięte podczas jego realizacji jak i pozytywne opinie beneficjentów mówiące o dobrej współpracy i organizacji. Beneficjenci wspominali również o dobrym przygotowaniu realizatorów projektu.

Podczas realizacji projektu nie wystąpił żaden problem mogący zagrozić jego realizacji, co jest kolejnym dowodem na profesjonalizm działań. Zdarzały się „wyjścia z projektu”, jednak jest to standardowe zjawisko w urzędach pracy realizujących projekty systemowe. Stworzony harmonogram pozwalał natomiast na sprawne wykonanie wszystkich zaplanowanych działań. Powstałe oszczędności były sprawnie przekazywane na inne instrumenty aktywizacyjne zwiększając ich efektywność.

Projekt nie był realizowany w partnerstwie z innymi przedstawicielami publicznych służb zatrudnienia. Według opinii koordynatora nie było takiej potrzeby. Podczas realizacji projektu nawiązywano kontakt z pracodawcami chętnymi do przyjmowania stażystów. Pisząc projekt analizowano aktualną sytuację na rynku pracy.

Kontakt z beneficjentami projektu był nawiązywany bezpośrednio podczas ich wizyty w urzędzie. Sprzyjało to profesjonalizacji działań i wzrostowi zaufania do instytucji publicznych. Sposób dotarcia do nowych beneficjentów poprzez strony internetowe może wydawać się ograniczający. Należałoby wykorzystać do tego bardziej tradycyjne media.

Udział w projekcie wpłynął na sytuację zawodową przeważającej części beneficjentów. Według ich subiektywnej oceny zastosowane instrumenty były w bardzo dużej mierze skuteczne i po ukończeniu projektu lepiej zaczęli oni radzić sobie w życiu zawodowym. Ponad połowa badanych (57,1 proc.)

stwierdziła, że uczestnictwo w projekcie przyczyniło się do zmiany w ich życiu zawodowym. Według tych respondentów 65,2 proc. uznało, że ich sytuacja życiowa w porównaniu do okresu sprzed projektu poprawiła się lub raczej się poprawiła. Dla 1/4 pozostała ona bez zmian.

Według ankietowanych najskuteczniejszym instrumentem aktywizacji są staże. Twierdzi tak 80,7 proc. beneficjentów korzystających z takiej formy aktywizacji. Wysoką skuteczność jednorazowych środków na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej potwierdziło 76,4 proc. beneficjentów biorących udział w badaniu. Według 73,1 proc. badanych szkolenia są bardzo skuteczną formą aktywizacji osób bezrobotnych. Takiego samego zdania było 66,6 proc. osób korzystających z prac interwencyjnych.

Prawie połowa ankietowanych (49,2 proc.) stwierdziła, że po ukończeniu projektu lepiej radzi sobie w życiu zawodowym. Przeciwnego zdania było 21,4 proc. respondentów. Aż 75,7 proc. stwierdziło, że zaoferowana przez PUP w Giżycku pomoc była wystarczająca. Dla sporej części beneficjentów biorących udział w projekcie (45,2 proc.) największe znaczenie ma wzrost własnych kwalifikacji i umiejętności. Bardzo istotny wydaje się fakt, że 1/3 badanych pozytywnie ustosunkowała się do stwierdzenia *dzięki udziałowi w projekcie znalazłem/am pracę*. Prawie połowa (43,4 proc.) wskazała, że *dzięki udziałowi w projekcie nauczyłem/am się samodzielnie poszukiwać pracy*. Natomiast, aż 73,5 proc. jest zdania, że *dzięki udziałowi w projekcie podwyższyłem/am kwalifikacje*.

Co trzeci beneficjent (32,8 proc.) biorący udział w badaniu ilościowym jest osobą zatrudnioną, natomiast co 6 prowadzi własną działalność gospodarczą – 16,9 proc. Z powyższych danych wynika, że połowa beneficjentów (49,7 proc.), która ukończyła projekt systemowy „Praca - najlepszy wybór” znalazła się na rynku pracy. 58,8 proc. spośród osób, których nie udało się zaktywizować to osoby długotrwale bezrobotne. Szczegóły dotyczące charakterystyki beneficjentów biorących udział w badaniu znajdują się w końcowej części raportu.

W badaniu ewaluacyjnym zastosowano metody i techniki badawcze określone przez dyrektywę dotyczącą minimum metodologicznego w ramach Poddziałania 6.1.3 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Triangulacja metodologiczna, czyli zastosowanie trzech różnych technik badawczych (indywidualne wywiady pogłębione (IDI), wywiady telefoniczne ze wspomaganiami komputerowym (CATI) oraz metoda analizy danych zastanych (desk research) pozwoliło zebrać dane empiryczne o charakterze jakościowym i ilościowym. Taki zabieg zapewnił wyższą jakość przeprowadzonych badań.

Po przeprowadzeniu ewaluacji projektu systemowego realizowanego przez PUP w Giżycku współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Priorytetu VI, Działania 6.1, Poddziałania 6.1.3 PO KL 2007-2013, rekomenduje się podjęcie niniejszych działań:

- prowadzenie dalszych cyklicznych badań na lokalnym rynku pracy, aby identyfikować zawody nadwyżkowe generujące bezrobocie oraz zawody deficytowe. Pozwoli to na dostosowanie tematyki szkoleń do zapotrzebowań lokalnego rynku pracy.
- prowadzenie monitoringu beneficjentów otrzymujących jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej. Pozwoli to na rozeznanie, które firmy i w jakich branżach nadal funkcjonują oraz z jakimi przeszkodami spotykają się w warunkach gospodarki wolnorynkowej. Dobrze funkcjonujące firmy mogą stać się w przyszłości dobrymi partnerami projektu.
- kontynuację udzielanego wsparcia doradczego w postaci szkoleń osobom planującym rozpocząć działalność gospodarczą dotyczących kwestii związanych z praktycznymi aspektami uruchomienia i prowadzenia własnej firmy. Pozwoli to w przyszłości na powstanie nowych miejsc pracy.
- zwiększenie kwoty przyznawanych środków finansowych na instrumenty aktywizacji zawodowej w postaci staży i jednorazowych środków na podjęcie własnej działalności gospodarczej w związku z wysoką oceną skuteczności tych instrumentów aktywizacji oraz wysokim zainteresowaniem beneficjentów.

Wprowadzenie

Powiatowe Urzędy Pracy, realizując projekty systemowe współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Priorytetu VI, Działania 6.1, Poddziałania 6.1.3 POKL, przyjęły dokument „Projekty systemowe Powiatowych Urzędów Pracy w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013”. Stosując się do założeń przyjętego dokumentu Powiatowe Urzędy Pracy zobowiązały się do przeprowadzenia ewaluacji realizowanego projektu. Głównym celem ewaluacji – zgodnie z *Założeniami do ewaluacji projektów systemowych Powiatowych Urzędów Pracy w ramach Poddziałania 6.1.3 PO KL* jest ocena jakości projektów systemowych realizowanych przez publiczne służby zatrudnienia funkcjonujące na poziomie lokalnym oraz ukazanie wpływu podejmowanych działań na podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia ich uczestników.

Do celów szczegółowych ewaluacji projektów systemowych ustawodawca zaliczył:

1. ocenę stopnia, w jakim cele projektu odpowiadają problemom lokalnego rynku pracy;
2. ocenę stopnia realizacji zamierzonych celów projektu, ocenę sposobu zarządzania projektem oraz jego wdrażania, stopnia jakości współpracy z lokalnymi instytucjami, zaangażowanymi w realizację Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013;
3. identyfikację barier i problemów związanych z realizacją projektów systemowych (w tym związanych z zarządzaniem projektami i ich wdrażaniem);
4. ocenę sposobu doboru instrumentów rynku pracy pod kątem ich adekwatności do celów projektu;
5. ocenę użyteczności oferowanego wsparcia z punktu widzenia uczestników projektów;
6. ocenę trwałości działań podejmowanych w projekcie w okresie co najmniej 6 miesięcy od zakończenia przez uczestników udziału w projekcie.

W celu uzyskania odpowiedzi na tak sformułowane cele badania ewaluacyjnego dokonano analizy bardzo obszernego materiału empirycznego pochodzącego z trzech różnych źródeł, które zostały szczegółowo przedstawione w rozdziale dotyczącym zastosowanej metodologii niniejszego badania.

W części wprowadzającej należałoby przedstawić główne cechy projektu, jego cele oraz osiągnięte rezultaty. Udział w projekcie w 2009 roku rozpoczęło 437 osób, w tym:

- 20 osób (w tym 9 kobiet) w ramach prac interwencyjnych
- 112 osób (w tym 89 kobiet) w ramach stażu
- 24 osoby (w tym 3 kobiety) w ramach szkoleń indywidualnych pod zapotrzebowanie pracodawcy
- 239 osób (w tym 116 kobiet) w ramach szkoleń grupowych
- 41 osób (w tym 10 kobiet) skierowanych na szkolenie „ABC przedsiębiorczości” – otrzymały one jednorazowe środki na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej
- 1 osoba otrzymała jednorazowe środki na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej bez uczestnictwa w szkoleniu „ABC przedsiębiorczości”

Ogólna liczba osób, które uczestniczyły w projekcie w 2009 roku to 521 osób. Tą różnicę stanowiły osoby, które kontynuowały udział w projekcie z 2008 roku (45 os.) oraz osoby, które rozpoczęły udział w projekcie w 2008 r. i następnie w 2009 roku powróciły do projektu (39 os.). Należy zauważyć, że na dzień podpisania umowy (tj. 27 wrzesień 2010) roku dotyczącej ewaluacji projektu w PUP w Giżycku było nadal zarejestrowanych 176 osób (w tym 117 kobiet), które zakończyły udział w projekcie w 2009 roku zgodnie z zaplanowaną ścieżką wsparcia. W rejestrze nie figurowały natomiast 334 osoby (165 kobiet) z tej grupy.

Wśród 510 osób, które ukończyły projekt systemowy w 2009 roku zgodnie z zaplanowaną ścieżką uczestnictwa, znalazły się 83 osoby, które rozpoczęły udział w projekcie w 2008 roku.

Głównym celem projektu jest poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych. Wkomponowuje się on w strategię celów PO KL 2007-2013 *Podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób bezrobotnych i biernych zawodowo*. Aby osiągnąć główny cel autorzy projektu wytyczyli pomniejsze cele, których realizacja zmaksymalizuje efektywność podjętych założeń. Zaliczono do nich:

- zwiększenie dostępności usług rynku pracy, w szczególności pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego dla osób bezrobotnych
- zwiększenie dostępności szkoleń zawodowych oraz staży dla osób bezrobotnych
- uruchomienie mechanizmów sprzyjających pozyskaniu stałych miejsc pracy, poprzez subsydiowanie zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych
- umożliwienie osobom bezrobotnym podejmowania własnej działalności gospodarczej przy wsparciu finansowym i merytorycznym

Rezultaty „twarde” projektu (kwantyfikowalne). Zrealizowanie założonych celów przyczyniło się do obniżenia stopy bezrobocia oraz do wzrostu poziomu zatrudnienia. Do „twardych” rezultatów zalicza się również liczba osób, które zakończyły udział w projekcie:

1. Na poziomie produktu w 2009 roku projektem objęto 510 osób, w tym:
  - 187 osób w wieku 15-24 lata
  - 89 osób w wieku 15-24 lata zamieszkujących obszary wiejskie
  - 374 osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, w tym:
    - 21 osób niepełnosprawnych
    - 189 osób długotrwale bezrobotnych
    - 236 osób z terenów wiejskich
  - 36 osób w wieku 50-64 lata
  - 57 osób objętych indywidualnym planem działania

2. Na poziomie produktu w 2009 roku 52 osoby uzyskały środki na podjęcie działalności gospodarczej, w tym
  - 5 osób w wieku 15-24 lata
  - 35 osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, w tym:
    - 3 osoby niepełnosprawne
    - 15 osób długotrwale bezrobotnych
    - 18 osób z terenów wiejskich
  - 5 osób w wieku 50-64 lata

3. Na poziomie produktu w 2009 roku 100 osób bezrobotnych otrzymało wsparcie w ramach Priorytetu w okresie 100 dni od dnia zarejestrowania jako bezrobotne

4. Utworzono 52 miejsca pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej, w tym:

- 5 miejsc przekazano osobom w wieku 15-24 lata
- 35 miejsc przekazano osobom znajdującym się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, w tym:
  - 3 miejsca osobom niepełnosprawnym
  - 15 miejsc osobom długotrwale bezrobotnym
  - 18 miejsc osobom z terenów wiejskich
- 5 miejsc przekazano osobom w wieku 50-64 lata

„Rezultaty miękkie” projektu są trudne do przełożenia na obiektywne wskaźniki. Skierowany jest on na podniesienie jakości kapitału ludzkiego w powiecie Giżyckim. Zrealizowane cele pomogły zidentyfikować potrzeby osób pozostających bez pracy i wesprzeć je w powrocie na lokalny rynek pracy. Wytyczone cele przygotowywały również do zatrudnienia w obszarach zatrudnienia kluczowych dla rozwoju gospodarczego regionu. Projekt poprzez wykorzystanie instrumentów rynku pracy pomógł w zdobyciu doświadczenia zawodowego jak i umożliwił również nabycie, podwyższenie bądź zmianę kwalifikacji dostosowując je do aktualnych wymogów rynku pracy. Osoby bez wykształcenia mogły otrzymać niezbędne kwalifikacje do wykonywania konkretnych zawodów. Do rezultatów miękkich zaliczyć można również:

- wzrost motywacji osób bezrobotnych do podjęcia pracy,
- zwiększenie mobilności zawodowej,
- wzrost wiedzy i nabycie kompetencji społecznych (komunikatywność, asertywność) niezbędnych podczas pracy z innymi ludźmi,
- zwiększenie elastyczności i dyspozycyjności osób bezrobotnych,
- zmiana postawy biernej na bardziej aktywną,
- wzrost samooceny i pewności siebie,
- nabycie umiejętności autoprezentacyjnych, pisanie CV i listu motywacyjnego.

Opis wyników badania

Bilans postępu finansowego realizowanego projektu systemowego

Na projekt „Praca – najlepszy wybór” wydano w 2009 roku 2 906 075,07 zł. Jest to 98,78 proc. wydatków założonych we wniosku o dofinansowanie. Analizując cały bilans projektu systemowego należy podkreślić bardzo wysoki poziom wykorzystania środków finansowych. Spośród wydatków na rok 2009 największą kwotę przeznaczono na staże. Wydatki określone w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie projektu wyniosły 967 745,58 zł z tego wydatki zatwierdzone przez Wojewódzki Urząd Pracy określono w wysokości 967 036,95 zł. Wskaźnik realizacji tego zadania jest najwyższy i wynosi 99,93 proc. spośród wszystkich zadań na rok 2009 (procent realizacji w roku 2008 był podobny i wyniósł 99,94 proc.).

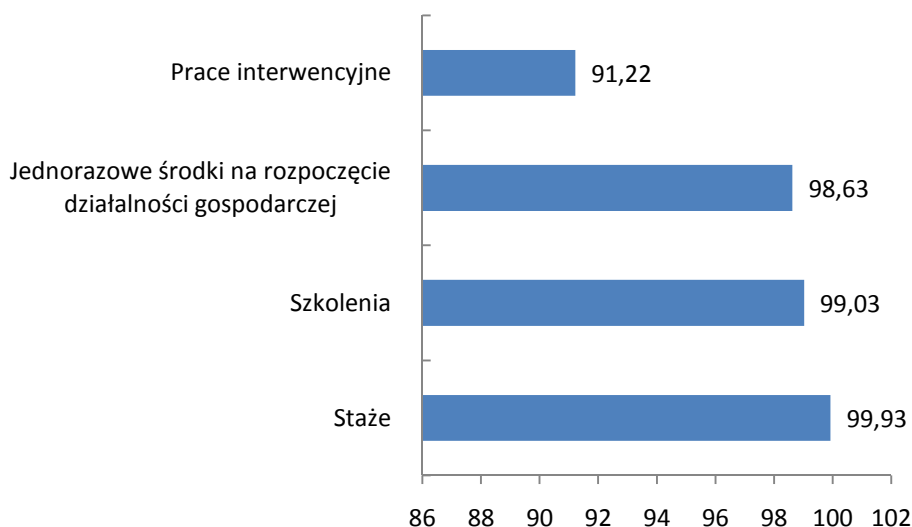
Prawie tak samo wysokie kwoty przeznaczono na jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Z 946 400,00 zł wykorzystano 933 442,63 zł tj. 98,63 proc. wydatków określonych we wniosku o dofinansowanie. W porównaniu do roku ubiegłego podniósł się on o 15,24 proc. Jest to największa różnica świadcząca o tym, że wraz z doświadczeniem w realizacji projektu systemowego wyspecjalizowana kadra coraz lepiej potrafi zagospodarować przyznane fundusze.

W 2009 roku podniósł się również wskaźnik realizacji funduszy przeznaczonych na szkolenia z 96,11 proc. w roku 2008 do 99,3 proc., natomiast wykorzystane środki to 861 713,90 zł z 870 171,42 zł.

Najmniejsze kwoty przeznaczono na prace interwencyjne. Wskaźnik ich realizacji był najniższy spośród wszystkich zadań zaplanowanych w 2009 roku i wynosi 91,22%. Wydatki zatwierdzone przez WUP wyniosły 143 881,59 zł z całościowej przeznaczonej kwoty 157 723,00. Mimo, że wskaźnik realizacji jest najniższy spośród wszystkich zadań zaplanowanych na 2009 rok jest on o 2,3 wyższy w porównaniu do 2008 roku.

Patrząc całościowo na wydatki określone we wniosku o dofinansowanie na rok 2009 i na wydatki zatwierdzone przez WUP to wskaźnik realizacji jest bardzo wysoki i wynosi 98,78 proc. (co w przełożeniu na konkretne kwoty wynosi 2 906 075,07 zł z 2 942 040,00 zł). W poprzednim roku 2008 wydatki zatwierdzone zostały na poziomie 92,50 proc.

Wykres 1. Poziom wykorzystania przyznanych środków finansowych na realizację działań aktywizujących w ramach poszczególnych instrumentów rynku pracy w 2009 roku (w %).

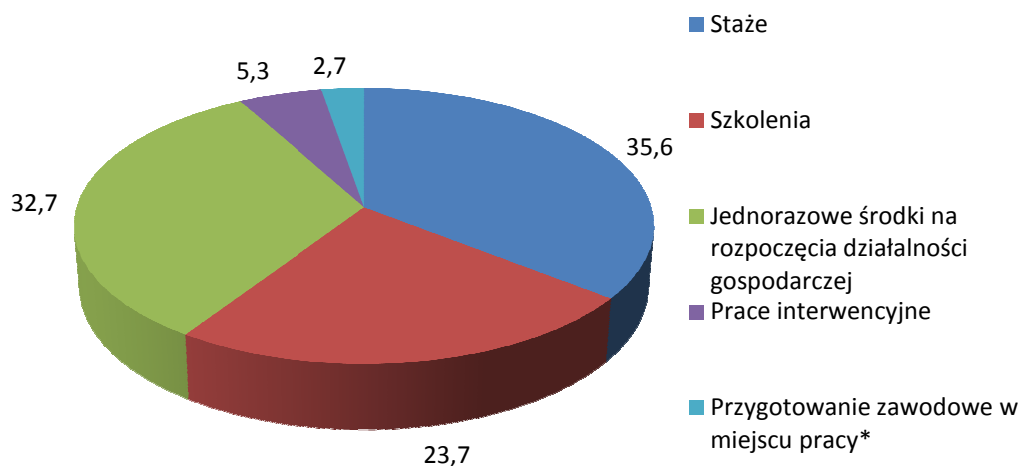
Źródło: badanie ewaluacyjne, PUP Giżycko 2010

W wyniku realizacji projektu systemowego w latach 2008 i 2009, wydatkowano kwotę 6 106 814,96 zł. Największy udział stanowiła kwota przeznaczona na staże 2 174 901,12 zł (35,6 proc.), a następnie na przyznanie środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej 1 999 203,34 zł (32,7 proc.) Na szkolenia przeznaczono 1 444 079,02 zł co stanowiło 23,7 proc. ogólnej sumy wydatków. Prace interwencyjne oraz przygotowanie zawodowe w miejscu pracy, które realizowane było tylko w 2008 roku wyniosło odpowiednio 321 243,76 zł (5,3 proc.) i 167 387,00 zł (2,7 proc.) Dokładny rozkład wydatkowanych środków w poszczególnych latach przedstawiony został w tabeli nr 1.

Tabela 1. Postęp bilansu finansowego na rok 2009

Nazwa zadania w ramach Projektu	Wydatki na rok 2008			Wydatki na rok 2009			Wydatki kumulatywnie		
	Wydatki określone w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie realizacji projektu	Wydatki zatwierdzone przez Wojewódzki Urząd Pracy	% realizacji	Wydatki określone w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie realizacji projektu	Wydatki zatwierdzone przez Wojewódzki Urząd Pracy	% realizacji	Wydatki określone w zatwierdzonych wnioskach o dofinansowanie realizacji projektu kumulatywnie	Wydatki zatwierdzone przez Wojewódzki Urząd Pracy kumulatywnie	% realizacji
Zadanie 1: Promocja	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00%
Zadanie 2: Rekrutacja	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00%
Zadanie 3: Szkolenia	605 937,60	582 365,84	96,11%	870 171,42	861 713,90	99,03%	1 476 109,02	1 444 079,74	97,83%
Zadanie 4: Staże	1 208 614,00	1 207 864,17	99,94%	967 745,58	967 036,95	99,93%	2 176 359,58	2 174 901,12	99,93%
Zadanie 5: Prace interwencyjne	199 460,82	177 362,17	88,92%	157 723,00	143 881,59	91,22%	357 183,82	321 243,76	89,94%
Zadanie 6: Jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej	1 278 000,00	1 065 760,71	83,39%	946 400,00	933 442,63	98,63%	2 224 400,00	1 999 203,34	89,88%
Zadanie 7: Poradnictwo zawodowe i pośrednictwo pracy	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00%
Zadanie 8: Monitoring projektu	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00%
Zadanie 9: Przygotowanie zawodowe w miejscu pracy	168 154,56	167 387,00	99,54%	0,00	0,00	0,00%	168 154,56	167 387,00	99,54%
łącznie:	3 460 166,98	3 200 739,89	92,50%	2 942 040,00	2 906 075,07	98,78%	6 402 206,98	6 106 814,96	95,39%

Wykres 2. Wydatki kumulatywne na poszczególne instrumenty aktywizacyjne (w %).

*to zadanie było realizowane tylko w 2008 roku.

Źródło: badanie ewaluacyjne, PUP Giżycko 2010

Nasuwa się tu istotny wniosek mówiący o tym, że wraz z praktyką realizacji projektu systemowego przez PUP w Giżycku realizatorzy projektu starają się w sposób maksymalny wykorzystać dostępne środki, aby wspomóc jak najwięcej beneficjentów. Istotnym faktem jest, że wraz z trwaniem projektu przyłączano do niego nowych beneficjentów w ramach powstałych oszczędności, co nie wpływało na budżet projektu. Przyznane środki były wykorzystane w sposób racjonalny i według zasady maksymalizacji efektów. Dotyczyło to przede wszystkim zmniejszania wydatków na zadania 3 i 4 (szkolenia i staże) i zwiększania wydatków na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej.

Zdaniem koordynatora projektu środki finansowe przeznaczone na realizację projektu w 2009 roku były wystarczające: *W porównaniu z poprzednią perspektywą finansową były to o wiele większe pieniądze. W kolejnych latach PUP w Giżycku otrzymuje coraz większe kwoty przeznaczone na poszczególne instrumenty aktywizacji. Jednak (...) Zawsze się wydaje, że lepiej jak są większe pieniądze, ale patrząc od strony merytorycznej, wymaga to większego nakładu pracy. Nie wiadomo, jak byśmy kadrowo wtedy funkcjonowali i czy byśmy dali radę. Wraz z większymi dotacjami rosną większe nakłady pracy i czas, jaki trzeba im poświęcić. Na razie PUP dysponuje odpowiednimi zasobami kadrowymi i doskonale wywiązuje się z nałożonych obowiązków. Przy jeszcze większych dotacjach należało by rozważyć powiększenie zespołu o przynajmniej jednego członka.*

Podczas realizacji projektu niezbędne jest określenie wartości docelowej wskaźników, których wysokość ukazuje stopień osiągnięcia założonych celów. Powiatowy Urząd Pracy w Giżycku założył, że od początku trwania projektu powinno ukończyć go 1065 osób (523 w 2009 roku). Według stanu na koniec 2009 roku został on zrealizowany na poziomie 95,02 proc. (1012 osób). Realizatorzy projektu założyli, że w tej liczbie znajdą się 24 osoby niepełnosprawne (16 w 2009 roku) i 294 (190 w 2009 roku) osób długotrwale bezrobotnych. Od początku trwania projektu systemowego stopień realizacji wskaźników osiągnął na koniec 2009 roku poziom odpowiednio 141,67 proc. (34 osoby niepełnosprawne) i 149,66 proc. (440 osób długotrwale bezrobotnych) co z pewnością przerosło oczekiwania samych realizatorów projektu. Należy zaznaczyć, że grupy te znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy. Powyższe wskaźniki dotyczyły oferowanego produktu. Natomiast bardzo istotnym wskaźnikiem jest wskaźnik rezultatu, gdzie liczbę utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej ustalono na 129 stanowisk (52 w 2009 roku). Wskaźnik tego rezultatu osiągnięto w 100 proc.

Sytuacja na lokalnym rynku pracy

Przed rozpoczęciem projektu systemowego na rok 2009 wskaźnik bezrobocia w powiecie giżyckim według danych GUS na grudzień 2008 roku wynosił 16,3 proc. (województwo 16,8 proc., kraj 9,5 proc.). Liczba osób bezrobotnych w powiecie wyniosła 3142 osoby, z czego ponad połowę stanowiły kobiety (1884 osoby). W tym, liczba osób długotrwale bezrobotnych wynosiła 1563 osoby (w tym 1030 kobiet).

Z ogółu bezrobotnych w tym okresie 683 osoby (21,7 proc. w tym 452 kobiety) stanowiła młodzież do 25 roku życia i absolwenci szkół wyższych do 27 roku życia. Procent ten był wyższy o 4,9 w porównaniu do tego samego okresu w 2007 roku. Osoby z terenów wiejskich stanowiły 45,9 proc. ogólnej liczby bezrobotnych natomiast odsetek liczby bezrobotnych wyniósł 8,5 proc.

Na rynku pracy najgorzej usytuowane są osoby bez kwalifikacji zawodowych, których odsetek na grudzień 2008 wyniósł 25,3 proc. Spośród ogólnej liczby bezrobotnych najwięcej zarejestrowanych było osób nie posiadających stażu zawodowego.

Według danych z Głównego Urzędu Statystycznego we wrześniu 2010 powiat giżycki posiadał najniższą stopę bezrobocia spośród wszystkich powiatów województwa Warmińsko-Mazurskiego (nie biorąc pod uwagę Olsztyna miasta na prawie powiatu – 6,6 proc.). Stopa bezrobocia wynosiła w tym okresie 15,3 proc. i była niższa od stopy bezrobocia dla skali całego województwa (18,5 proc.).

Wskaźnik ten dla całego kraju wynosił 11,5 proc. Przed przystąpieniem do realizacji projektu systemowego według stanu na grudzień 2007 roku w powiecie wskaźnik stopy bezrobocia kształtował się na poziomie 23,1 proc. przy porównywalnych tych samych wartościach dla województwa i kraju. Jest to jeden z głównych argumentów mówiących, że realizacja projektu systemowego przyczyniła się do zmniejszenia liczby bezrobotnych w tym regionie Polski.

Według danych statystycznych PUP w Giżycku, na koniec października 2010 roku w powiecie giżyckim zarejestrowanych było 3088 bezrobotnych, w tym 1812 kobiet. Liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 0,8% w porównaniu ze stanem z końca września 2009 roku. Analizując dane dotyczące osób pozostających bez pracy, do danych z końca poprzedniego miesiąca, zaobserwować można wzrost bezrobocia o 5,7%. W omawianym miesiącu zarejestrowało się 698 bezrobotnych, natomiast ewidencję urzędu opuściły 532 osoby. Napływ do bezrobocia był o 31,2% wyższy od odpływu. Kobiety, zarejestrowane w październiku 2010 r. w liczbie 369, stanowiły 52,9% ogółu nowo zarejestrowanych bezrobotnych. W końcu omawianego okresu liczba zarejestrowanych kobiet wynosiła 1812, stanowiąc 58,7% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych, tj. o 1,6 punktów proc. więcej niż w analogicznym okresie 2009 roku. Spośród bezrobotnych rejestrujących się w październiku 2010 r. – 514 osób nie posiadało prawa do zasiłku, tj. 73,6% ogółu rejestrujących się. Na koniec omawianego miesiąca w rejestrach urzędu pozostawało 2505 bezrobotnych bez prawa do zasiłku, którzy stanowili 81,1% ogółu bezrobotnych. W porównaniu z październikiem 2009 r. udział tej populacji w ogólnej liczbie bezrobotnych zwiększył się o 8,2 punktów proc. W omawianym miesiącu zgłoszono i pozyskano 154 wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej. Są to tylko główne statystyki zaczerpnięte z danych giżyckiego urzędu pracy ukazujące obecną sytuację w powiecie.

Do najważniejszych problemów związanych z funkcjonowaniem rynku pracy autorzy projektu systemowego realizowanego w powiecie Giżyckim zaliczają:

- wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych,
- wzrost udziału młodzieży do 25 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych,
- niewystarczające doświadczenie zawodowe osób zarejestrowanych jako bezrobotne,
- zbyt niskie lub nieodpowiednie kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych,
- nieznamość przez osoby bezrobotne metod aktywnego poszukiwania zatrudnienia,
- ograniczone możliwości podejmowania działalności gospodarczej przez osoby bezrobotne przy wsparciu instytucji finansowych,
- utrudniony dostęp osób z terenów wiejskich do terenów o większej infrastrukturze i urbanizacji,

- ograniczone możliwości efektywnego konkurowania osób z terenów wiejskich na lokalnym rynku pracy, z uwagi na wysokie koszty dojazdu do potencjalnych miejsc zatrudnienia,
- niska motywacja osób długotrwale bezrobotnych do poszukiwania zatrudnienia, tendencja tych osób do wycofania się z życia społecznego,
- małe szanse na ponowne zatrudnienie, z uwagi na rosnące wymagania pracodawców, dezaktualizację posiadanych kwalifikacji, nienadążanie za szybkim postępem w dziedzinie techniki i informatyzacji.

Powiatowy Urząd Pracy w Giżycku od 2005 roku prowadzi ranking zawodów nadwyżkowych generujących bezrobocie. Brak popytu na usługi związane z tymi konkretnymi zawodami powoduje trudności w poruszaniu się na rynku pracy (związane np. z potrzebą dokończania się lub zmiany kwalifikacji). Tworzony jest również ranking zawodów deficytowych, na które istnieje zapotrzebowanie na rynku pracy. Stworzono ją w oparciu o stosunek średniej miesięcznej liczby zgłoszonych ofert pracy do średniej miesięcznej liczby zarejestrowanych bezrobotnych. Oferowane szkolenia i staże powinny być dostosowane do poniższych wytycznych:

Tabel 2. Zawody deficytowe w 2008 roku w powiecie giżyckim.

Lp.	Zawody deficytowe w 2008 roku	Średnia miesięczna liczba ofert zgłoszonych w 2008 roku
1.	żołnierz zawodowy	46,0
2.	Robotnik gospodarczy	27,1
3.	Pracownik administracyjny [zawód szkolny: Technik administracji]	12,5
4.	Pracownik biurowy [Zawód szkolny: Technik prac biurowych]	8,3
5.	Robotnik drogowy	3,6
6.	Przedstawiciel handlowy [przedstawiciel regionalny]	2,6
7.	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie	1,8
8.	Ogrodnik terenów zieleni	1,2
9.	Spawacz ręczny łukiem elektrycznym	1,1
10	Pokojowa [w hotelu]	1,1

Źródło: badanie ewaluacyjne, PUP Giżycko 2010

Organizowane w ramach projektu szkolenia powinny się skupiać na zdobywaniu kwalifikacji i umiejętności związanych z tymi zawodami. Tematyka szkoleń powinna być zawsze dostosowywana

do tego rodzaju analiz eksploracyjnych. Przeprowadzona ewaluacja ukazała, że dobrze dobrana tematyka szkoleń przyczynia się do zwiększenia liczby beneficjentów znajdujących zatrudnienie po zakończeniu udziału w projekcie. Oferty pracy brane pod uwagę powinny być zaczerpnięte również z innych lokalnych źródeł.

Instrumenty aktywizacji bezrobotnych

Instrumenty aktywizacji bezrobotnych służą pośrednio do kształtowania struktury zatrudnienia na lokalnym rynku pracy. Mają one na celu nie tylko przeciwdziałać i zapobiegać bezrobociu, ich zastosowanie ma ułatwić powrót na rynek pracy osobom chronicznie pozostającym bez zatrudnienia, osobom młodym dopiero wdrażającym się w tą sferę ludzkiej aktywności lub pomoc osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, której przyczyną jest brak zatrudnienia. Taka próba poprawy funkcjonowania rynku pracy przeciwdziała również zjawiskom wykluczenia społecznego jak i zmniejszenia zjawiska występowania różnych patologii społecznych.

W projekcie systemowym współfinansowanym z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Priorytetu VI, Działania 6.1, Poddziałania 6.1.3 PO KL 2007-2013 realizowanym przez publiczne służby zatrudnienia z Giżycka w procesie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy korzystano z 5 instrumentów rynku pracy. Należały do nich: staże, szkolenia, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy, dotacje na podjęcie działalności gospodarczej oraz prace interwencyjne.

Ogólnie w projekcie systemowym rozpoczęło udział 1063 beneficjentów (w tym 601 kobiet) a ukończyło go 1012 osób. W liczbach tych zawarte są osoby, które przystąpiły do projektu w 2009 roku. Było ich 437 (w tym 7 osób w wyniku uzupełnienia) - 227 kobiet i 210 mężczyzn. Z tej populacji tylko 9 osób (2 proc.) przerwało swój udział w projekcie.

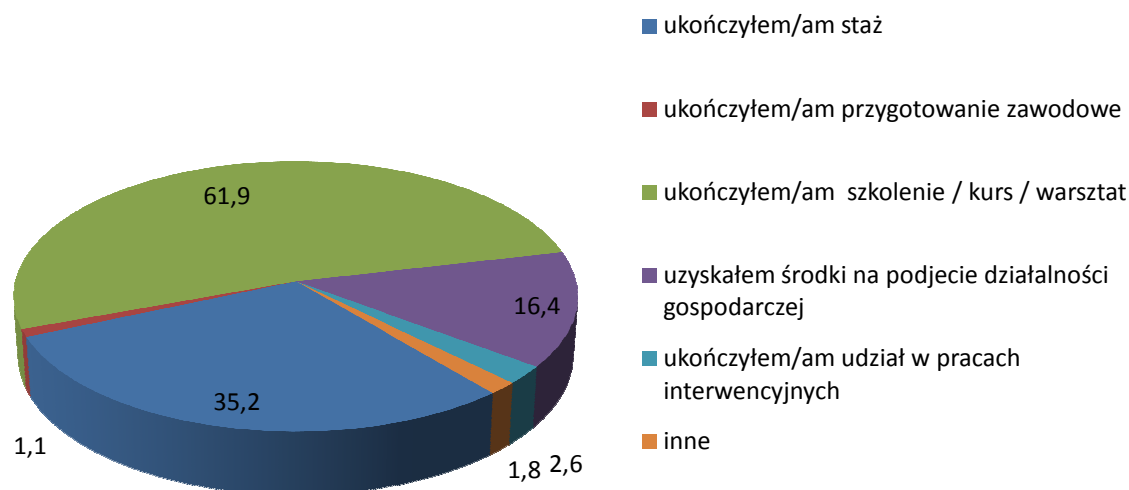
Spośród osób rozpoczynających projekt prawie co 3 osoba posiadała status osoby długotrwale bezrobotnej (rozumianej zgodnie z definicją ustawy z 20.04.2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (j.t. Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z późn. zm.). Stanowili oni 37,7 proc. ogólnej liczby osób przystępujących do projektu w 2009 roku. Spośród tej ogólnej liczby beneficjentów 202 osoby (46,2 proc) pochodziły z terenów wiejskich. Natomiast 19 osób (4,3 proc.) posiadało status osoby niepełnosprawnej.

Wśród osób przystępujących do projektu w 2009 roku, wysoki był odsetek ludzi młodych w wieku 15-24 lata i wynosił on 31,3 proc. (137 osób w tym 77 kobiet). Ludzie w wieku starszym zbliżający się do wieku emerytalnego (55-64 lat) stanowili jedynie 2,7 proc. (12 osób) z tej grupy.

Spośród struktury wykształcenia osób przystępujących do projektu największą grupę (ponad połowę) stanowiły osoby z wykształceniem ponadgimnazjalnym – 56 proc. (245 osób w tym 131 kobiet). Kolejną co do wielkości grupą stanowiącą 1/4 liczby osób przystępujących do projektu w 2009 roku są osoby z wykształceniem podstawowym, gimnazjalnym lub niższym – 24,4 proc. (107 osób w tym 37 kobiet). Ludzie z wykształceniem wyższym stanowią 14,6 proc. grupy (64 osób w tym 42 kobiety). Najmniej liczną grupą są osoby z wykształceniem pomaturalnym 4,8 proc. (21 osób w tym 17 kobiet)

Analizując materiał ilościowy zrealizowany na próbie 378 beneficjentów (35,6 proc. ogólnej liczby osób biorących udział w projekcie od początku jego realizacji w 2008 roku) najwięcej respondentów, bo aż 61,9 proc. otrzymało wsparcie z postaci kursu, warsztatu lub szkolenia. Była to najpopularniejsza forma pomocy ze strony giżyckiego urzędu pracy. Ponad 1/3 liczby ankietowanych (35,2 proc.) ukończyła staż. Natomiast 16,4 proc. respondentów otrzymała pomoc w postaci jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej. Powiat giżycki jest jednym z nielicznych powiatów realizującym prace interwencyjne, jako instrument aktywizacji zawodowej. Skorzystało z niego 2,6 proc. badanych beneficjentów. Według koordynatora projektu, z którym przeprowadzany był wywiad jakościowy stosowane w projekcie instrumenty są *standardowe, jakie dopuszcza ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy: szkolenia, staże, prace interwencyjne, jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej i usługi, które nie powodują kosztów w projekcie: pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe.*

Wykres 3. Rodzaj wsparcia otrzymanego przez beneficjentów w projekcie realizowanym przez urząd pracy (w%).

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondenci mogli wybrać więcej niż jedną odpowiedź.

Źródło: badanie ewaluacyjne, PUP Giżycko 2010

Jak widać powyżej szkolenia, kursy i warsztaty oraz staże są najpopularniejszym instrumentem aktywizacji. Ich skuteczność i efektywność pozwala podjąć pracę największej liczbie beneficjentów kończących udział w projekcie. Istotne wydaje się tutaj dostosowanie tematyki szkoleń do sytuacji na lokalnym rynku pracy. Jak stwierdza koordynator projektu: *Tu jest szerokie spektrum, na szkolenia były przeznaczone spore środki stąd mieliśmy możliwość zorganizowania różnorodnych szkoleń o bardzo zróżnicowanej tematyce, w tym szkoleń zawodowych jak np. kursy kierowców.* Niezbędne wydaje się tutaj korzystanie z rankingu tworzonego przez giżycki PUP.

Tematyka kursów jest różnorodna, jednak: (...) *Głównie w projekcie organizowaliśmy szkolenia umożliwiające nabycie konkretnych umiejętności i zawodów. Moduły komputerowy lub językowy występowały zazwyczaj w szkoleniach o tematyce związanej z turystyką i hotelarstwem oraz w innych szkoleniach, w ramach których takie przygotowanie i umiejętności są niezbędne. Ponadto w projekcie było organizowane szkolenie z podstaw obsługi komputera oraz z języka angielskiego i niemieckiego od podstaw. Każde ze szkoleń w ramach projektu posiadało moduł poświęcony metodom aktywnego poszukiwania pracy z uwagi na to, że ich odbiorcami były osoby bezrobotne.*

Mimo, że szkolenia i staże cieszą się największą popularnością trudno jest wskazać jakiś główny instrument stosowany w projekcie. Realizatorzy starają się dostosować działania do indywidualnych predyspozycji beneficjentów jak i dostosować je do posiadanych środków, (...) *Planując zadania w projekcie, bierzemy pod uwagę statystyki rynku pracy i staramy się dostosować działania do potrzeb osób bezrobotnych. Z drugiej strony, staramy się, żeby nie było dużych dysproporcji w ogólnych kwotach przeznaczonych na realizację poszczególnych zadań, aby ułatwić zarządzanie finansowe projektem.*

Trudno jest określić respondentowi, które z zastosowanych instrumentów najbardziej przyczyniają się do realizacji zaplanowanych celów projektu *Nie wyróżniałabym tutaj żadnej z form, są one dostosowane do konkretnych grup osób bezrobotnych np. młodzi uczestnicy projektu, którzy są kierowani na staż często nie mając żadnego doświadczenia nabywają to doświadczenie, co powoduje, że nie pozostają bezczynni po zakończeniu etapu nauki w szkole czy na studiach wyższych. Osoby te najpierw odbywają staż, następnie być może zostaną zatrudnione po stażu. Odbywając staż osoby te otrzymują środki finansowe i mogą myśleć, co ze sobą dalej robić: czy kształcić się czy szukać pracy. Poznają obowiązki spoczywające na osobach zatrudnionych i dyscyplinę pracy. Natomiast uważam, że każda pomoc i każde działanie są lepsze niż nie robienie nic.* Każde podjęte działanie w jakiś sposób aktywizuje beneficjentów podejmujących się udziału w projekcie.

Wysoki poziom skuteczności - zdaniem respondenta, z którym był przeprowadzany wywiad – posiadają jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Jest prowadzony monitoring sprawdzający czy powstałe firmy jeszcze prosperują na rynku pracy. Wydaje się tutaj niezbędne przeprowadzenie dodatkowych badań ewaluacyjnych sprawdzających efektywność tego instrumentu. Powstające tego typu podmioty gospodarcze mogą chętniej współpracować z urzędem pracy w wykorzystaniu pozostałych narzędzi aktywizacji.

Duża efektywność tego instrumentu związana jest ze szkoleniem *ABC przedsiębiorczości*, które doskonale przygotowuje merytorycznie beneficjentów projektu. Taka forma aktywizacji nie jest skierowana do wszystkich beneficjentów. Muszą posiadać oni określone predyspozycje osobowościowe i umiejętność działania w warunkach gospodarki wolnorynkowej. Powodzenie tego instrumentu zależy od właściwego dobrania beneficjentów, którzy będą potrafili w sposób maksymalny wykorzystać przyznane środki. Niezbędne jest tutaj przygotowanie merytoryczne realizatorów projektu i ich doświadczenie.

Powiatowy Urząd Pracy w Giżycku korzysta z rzadko stosowanego instrumentu, jakim są prace interwencyjne. Jednak wykorzystywany jest on w dość ograniczonym zakresie *Prace interwencyjne mamy w projekcie, ale do objęcia wsparciem w ramach tej formy zakładaliśmy jak dotychczas zawsze*

nie więcej niż 30 osób - liczymy się z tym, że nie jest to forma łatwa w projekcie. Na tym poziomie, na którym zakładamy realizację prac interwencyjnych w projekcie, udaję się je jak dotychczas realizować. Jest to trudna forma współpracy z beneficjentami, tym bardziej, że ich działania są uregulowane rynkiem pracy. W roku 2010 zawieranie umów z pracodawcami przedłużyło się *w bieżącym roku obserwujemy mniejsze zainteresowanie pracami interwencyjnymi.* Wynika to z obawy pracodawców, ponieważ *są zobowiązani do zatrudnienia skierowanej osoby przez pewien czas po okresie refundacji, muszą utrzymać miejsce pracy, jeżeli ktoś czuje, że nie podoła to woli się nie wiązać umową, żeby nie było konsekwencji finansowych.* Należy rozważyć czy taka forma aktywizacji przynosi zamierzone efekty. Dotyczy ona marginalnego odsetka beneficjentów, dlatego być może lepiej skupić się i przeznaczyć te środki na inne pewniejsze formy aktywizacji.

Jak już było wspomniane najbardziej popularne szkolenia i staże, wyposażają beneficjentów w „miękkie” umiejętności. Wdrażają w rytm pracy i uczą funkcjonować w konkretnym środowisku zawodowym, dostarczają niezbędnych umiejętności interpersonalnych, przełamują bierną postawę ludzi dotkniętych bezrobociem. Te trudno policzalne efekty pomagają funkcjonować samodzielnie na rynku pracy po zakończeniu udziału w projekcie. Zamieniają się z czasem w efekty „twarde” w postaci konkretnych zdobytych stanowisk pracy.

Organizacja projektu

Dobra organizacja projektu przekłada się na jego efektywność i skuteczność. Wyliczyć można tutaj bardzo wiele czynników - zarówno harmonogram zadań, który porządkuje kolejność konkretnych działań, jak i zasoby kadrowe i materialne, które usprawniają podjęcie wielu czynności. Wszystkie działania były zrealizowane terminowo, ponieważ *mamy ustalony harmonogram i tego się trzymamy.* Według przedstawiciela urzędu pracy wszelkie zasoby zarówno lokalowe, techniczne jak i kadrowe są jak do tej pory w zupełności wystarczające.

Istotną kwestią jest to, że w tej jednostce samorządowej nie ma wydzielonej żadnej osobnej formalnej komórki zajmującej się tylko projektem. Każdy określony pracownik urzędu ma wyznaczone własne dodatkowe zadanie w ramach realizacji projektu: *Tak, tworzymy zespół projektowy taki nieformalny, system realizacji projektu wynika ze struktury organizacyjnej urzędu. W każdym dziale jest realizowana jakaś część projektu.. (...) natomiast tak jak mówię wszyscy mamy świadomość, że realizujemy projekt, oprócz tego każdy ma jeszcze inne swoje obowiązki.* Jak można wywnioskować z powyższych wypowiedzi liczba pracowników jak i ich kwalifikacje zawodowe

okazały się w zupełności wystarczające do realizacji tego projektu systemowego. Należy zaznaczyć, że wykazali się oni bardzo dobrą organizacją pracy i sprawną koordynacją wykonywanych działań. Reagowano na bieżąco podczas realizowania harmonogramu a powstałe oszczędności były przekazywane na zadania, które mogły wspomóc większą liczbę beneficjentów. Takie sytuacje związane były z dodatkowymi nakładami pracy, z których każdy pracownik wywiązał się należycie.

W opinii przedstawiciela służb zatrudnienia projekt odniósł w pełni swój sukces a głównym czynnikiem był zespół projektowy: *Zespół projektowy jest z pewnością czynnikiem wiodącym prowadzącym do sukcesu, ale bardzo dużo zależy również od uczestników projektu, od tego jak ułoży się ich ścieżka uczestnictwa w projekcie. Jak na razie sporo osób objęliśmy wsparciem w projekcie, nie musimy też specjalnie zabiegać o uczestników projektu. Urząd dysponuje bazą osób bezrobotnych i wiemy, że dzięki projektowi możemy wyjść do tych osób z konkretnym wsparciem.*

Respondenci biorący udział w badaniach ilościowych (CATI) mogli w sposób swobodny udzielić odpowiedzi na pytania dotyczące mocnych stron programu, w którym brali udział. Wśród bardzo wielu opinii dużo odpowiedzi dotyczyło dobrych relacji z przedstawicielami urzędu pracy, zachwalano zaangażowanie pracowników i ich kompetencje oraz dobrą organizację całego przedsięwzięcia. Negatywne opinie dotyczyły zbyt krótkiego okresu trwania projektu, zbyt małych środków finansowych przeznaczonych na działalność gospodarczą i stypendia za staż. Pojawiły się głosy mówiące o tym, że tematyka kursów była nieadekwatna i mijała się z oczekiwaniami beneficjentów. Według niektórych respondentów były one zbyt teoretyczne a po ich ukończeniu nie otrzymali oni pracy.

W świetle przytoczonych wypowiedzi, jedna kategoria przebija się przede wszystkim: 244 osoby stwierdziły, że według nich projekt nie posiadał słabych punktów. Całościowe analizy zebranego materiału empirycznego potwierdzają, że wskaźnik satysfakcji beneficjentów z udziału w projekcie jest wysoki.

Podczas stosowania instrumentów aktywizacji zawodowej korzystano z dodatkowych form wsparcia. Cieszyły się one zdaniem koordynatorki projektu dość dużym zainteresowaniem. Taka dodatkowa pomoc w formie zwrotów kosztu dojazdów, opieki nad dziećmi czy też osobami zależnymi ułatwiła decyzję podjęcia kroków do zmiany własnej sytuacji na rynku pracy jak i dodatkowo zmotywowała bezrobotnych do działania. Taką pomoc mógł otrzymać każdy, kto wystąpił z takim wnioskiem. Pomoc w opiece nad dziećmi była najbardziej popularna na stażach, następnie na szkoleniach.

Problemy w realizacji projektu

Właściwe zdiagnozowanie ewentualnych problemów występujących podczas realizacji projektu umożliwi ich ominięcie lub zminimalizowanie podczas przyszłych działań. Na podstawie analizy materiału empirycznego zrealizowanego z reprezentantem PUP można stwierdzić, że podczas realizacji projektu nie wystąpiły żadne poważne błędy zagrażające jego upadkowi: *Takich bardzo dużych problemów nie przypominam sobie. Pewne trudności pojawiają się podczas rekrutacji osób na szkolenia, (...) nie stanowi to problemu na tyle, że odczuliśmy, że to jest problem. To, co zakładaliśmy dotychczas, udało nam się zrealizować.* Zebranie grupy szkoleniowej jest jedynym problemem, na który napotykać realizatorzy projektu i należy zaznaczyć, że jest to standardowa kwestia, która dotyczy także inne urzędy pracy. Zdarzają się również tzw. „wyjścia projektu”, ponieważ tworząc ramy projektu trudno określić jest czy osoby zakwalifikowane dotrwią do końca. Należy zaznaczyć, że *nie jest to masowe zjawisko. Myślę, że jest to podyktowane zmianami w życiu tych osób.* Realizatorzy potrafią umiejętnie zareagować w takiej sytuacji. Jak dodaje rozmówca *nie nazwałabym tego problemem. Rekrutacja na szkolenia wymaga naprawdę dużego nakładu pracy, ale koleżanki dały radę, więc nie wiem czy warto to w ogóle traktować jako problem.* Bezrobotni to bardzo szeroka kategoria społeczna a pracownicy urzędu pracy nie mają wpływu na to z jakimi osobami mają pracować. Niektórzy mimo, że uczestniczą w działaniach aktywizujących nie mają zamiaru wychodzić na otwarty rynek pracy.

Należy zaznaczyć, że osoby odpowiedzialne za projekt były profesjonalnie do niego przygotowane. Zdaniem respondenta publiczne służby zatrudnienia rozwiązywały bezproblemowo wszelkie napotykanne kwestie, dzięki harmonogramowi wszystkie zadania były realizowane terminowo. Warto przytoczyć tutaj zdanie mówiące o dobrej współpracy z instytucjami pośredniczącymi i ich reakcją na zmiany w harmonogramie: *Bez problemu, jest określony czas żeby instytucja pośrednicząca mogła zaakceptować zmiany. Teraz jest łatwiej, kiedyś każda zmiana wymagała otrzymania zgody teraz bardziej elastycznie zarządza się projektem, czyli nie każda zmiana wymaga zgody ze strony instytucji pośredniczącej. Czasem wystarczy tylko informacja wysłana do WUP i to nam załatwia sprawę.*

Respondent podczas wywiadu wspominał, że w 2008 roku nie udało się wydać wszystkich pieniędzy i zostały środki na dotacje. Jednak dzięki zdobytemu doświadczeniu ten problem już się nie powtórzył w 2009 roku.

Podczas ewaluacji projektów systemowych finansowanych z EFS często okazuje się, że występują problematyczne kwestie w przepływie informacji między powiatowym urzędem pracy a instytucjami nadrzędnymi. Często zbyt długie oczekiwanie na odpowiedź blokuje realizację poszczególnych zadań.

Przedstawiciel gózyckiego urzędu pracy nie potwierdził tych faktów. Jak wspominał *kiedyś każda zmiana wymagała otrzymania zgody teraz bardziej elastycznie zarządza się projektem, czyli nie każda zmiana wymaga zgody ze strony instytucji pośredniczącej. Czasem wystarczy tylko informacja wysłana do WUP i to nam załatwia sprawę.* Współpracę z tą instytucją można określić jako dobrą.

Jak już było wspomniane wcześniej PUP w ramach powstałych oszczędności sprawnie przesunął środki na inne instrumenty aktywizacji zawodowej. Powstająca nadwyżka była sprawnie zagospodarowana wspomagając dodatkową liczbę beneficjentów. Analiza materiału zastanego ukazała, że nie odnotowano problemów związanych z przesyłaniem poszczególnych transzy.

Respondentka nie stwierdziła żadnych barier utrudniających skuteczną realizację projektu: *Nie przychodzi mi na myśl żadna konkretna bariera. Raczej nie ma. To jest cały system realizacji, opracowany na szczeblu ministerstwa, my staramy się w tym systemie uczestniczyć i zgodnie z nim realizować projekt.* Podczas realizacji projektu nie wystąpiły żadne przeszkody mogące zagrozić jego realizacji, co może być interpretowane jako kolejny wskaźnik mówiący o sprawnym zarządzaniu projektem.

Partnerstwo i współpraca

W ramach projektu systemowego „Praca – najlepszy wybór”, analiza danych empirycznych wykazała, że nie był on realizowany w partnerstwie z innymi powiatowymi urzędami pracy. Realizatorzy projektu współpracowali jedynie z przedsiębiorcami działającymi w sektorze prywatnym, żadna placówka o charakterze publicznym nie wspierała realizacji projektu. Jedynie: *Współpracowaliśmy z pracodawcami, do których wychodzimy z ofertą, w zakresie prac interwencyjnych oraz organizowania staży. Współpracujemy również z instytucjami szkoleniowymi, zlecając organizację szkoleń w ramach projektu.* Współpraca przez respondenta była oceniana dość wysoko, o czym może świadczyć fakt ciągłego napływania wniosków od pracodawców chętnych przyjmować beneficjentów na staże lub subsydiowane zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych. Podczas pisania projektu oraz tworzenia wniosku o dofinansowanie brane są pod uwagę informacje i analizy dotyczące rynku pracy, na którym dominują przede wszystkim *handel i usługi, produkcja też jest, ale jest jej naprawdę niewiele, rolnictwo stanowi silną gałąź.* Według opinii koordynatora na poziomie realizacji projektu nie potrzeba było żadnych dodatkowych partnerów.

PUP w Giżycku regularnie prowadzi analizę rynku pracy tworząc raporty dotyczące między innymi rankingu zawodów nadwyżkowych generujących bezrobocie jak i tych, na które jest w danej chwili zapotrzebowanie. Możliwe jest wtedy zaoferowanie pracodawcom odpowiednio przeszkolonych beneficjentów, których odpowiednie kwalifikacje zaspokoją zapotrzebowanie pracodawców.

Podczas realizacji wywiadu zapytano koordynatora projektu o ocenę przepływu informacji pomiędzy instytucją a beneficjentami. Ustalono, że: *Rekrutację prowadzą specjaliści w dziale instrumentów rynku pracy oraz pośrednicy pracy i doradcy zawodowi. Uczestnicy projektu są świadomi warunków, na których przystępują do współpracy z urzędem pracy: Osoby bezrobotne przystępując do projektu są informowane o tym, że jest to projekt finansowany przez UE ze środków EFS. Dokumenty dotyczące wsparcia w projekcie są specjalnie oznakowane.* Jednak sposób kontaktu i dotarcia do beneficjentów wydaje się ograniczony. Respondent wskazywał kontakt telefoniczny, jako najszybszy i jak najbardziej właściwy, jednocześnie stwierdził, że jest on wystarczająco skuteczny do całościowej realizacji projektu. Kolejną drogą wykorzystywaną do dotarcia do bezrobotnych jest Internet: *(...) O projekcie informujemy ogólnie na stronie internetowej urzędu. Za pośrednictwem Internetu informujemy o stanie realizacji projektu i jego efektach w analizach lokalnego rynku pracy powiatu giżyckiego. Okresowo zamieszczamy też ogłoszenie w prasie lokalnej informujące o projekcie.* Wydaje się, że sposób promocji projektu nie dociera do wszystkich bezrobotnych chcących być może wziąć udział w projekcie. Należy zauważyć, że osoby długotrwale bezrobotne będące często wykluczone społecznie nie tylko z rynku pracy, ale też ze sfery społecznej, kulturowej i politycznej mogą mieć problem z dotarciem do tak zamieszczonej informacji. Tym bardziej, że we wniosku o dofinansowanie wspomniane jest, że osoby bezrobotne nie nadążają za postępami techniki i informatyki. Zastosowanie bardziej tradycyjnych metod dotarcia do potencjalnych beneficjentów, jak lokalna prasa czy stacja radiowa, może być bardziej efektywne.

Z uczestnikami utrzymywano kontakt podczas ich wizyty w urzędzie. Wpływało to pozytywnie na profesjonalizację działań w zakresie aktywizacji osób bezrobotnych. Na bieżąco był weryfikowany poziom zadowolenia uczestników projektu z otrzymanego wsparcia, co wzmacniało zaufanie beneficjentów do instytucji publicznych.

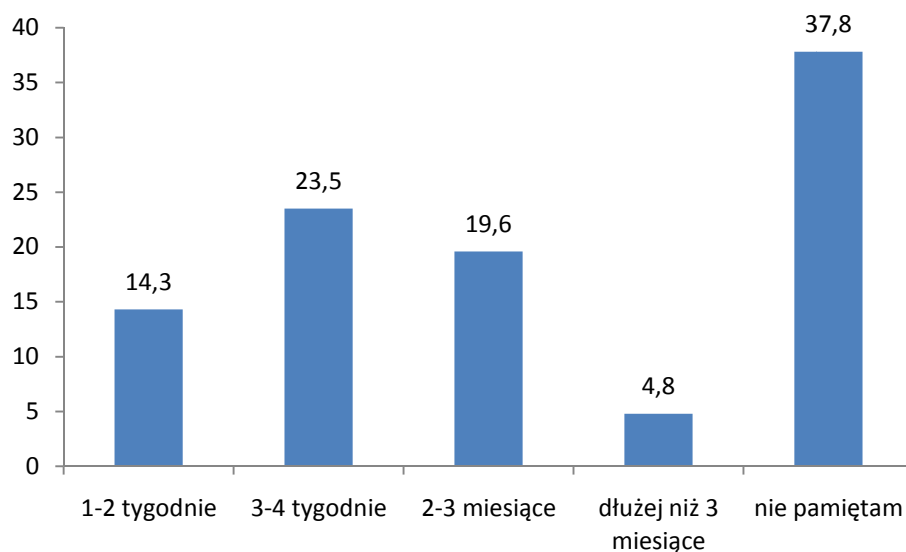
Sukcesy projektu, użyteczność i trwałość

Jednym z kluczowych czynników przesądzającym o skuteczności projektu jest właściwe nim zarządzanie. Mimo, że do projektu nie była stworzona osobna komórka każdy z realizatorów zespołu miał określony zakres obowiązków i odpowiedzialności. Omawianie na bieżąco istotnych kwestii pomogło zapobiec pojawianiu się jakichkolwiek poważnych problemów, co przełożyło się na sprawną realizację podejmowanych działań

O jego sukcesie świadczy również efektywność zastosowanych instrumentów aktywizacji zawodowej. Powiatowy Urząd Pracy w Giżycku badał efektywność poszczególnych form wsparcia: *efektywność ogólną oraz poszczególnych form wsparcia. Wiadomo, że wynosiła ona 100% w przypadku jednorazowych środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Efektywność ogólną zakładaliśmy na poziomie 40%. Zakładana efektywność, która miała obejmować 40 proc. uczestników projektu, zawsze była przekraczana. Założone cele projektu zawsze były osiągnięte. W przypadku jednorazowych dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej efektywność wynosiła 100 proc., co jest bardzo dobrym rezultatem.*

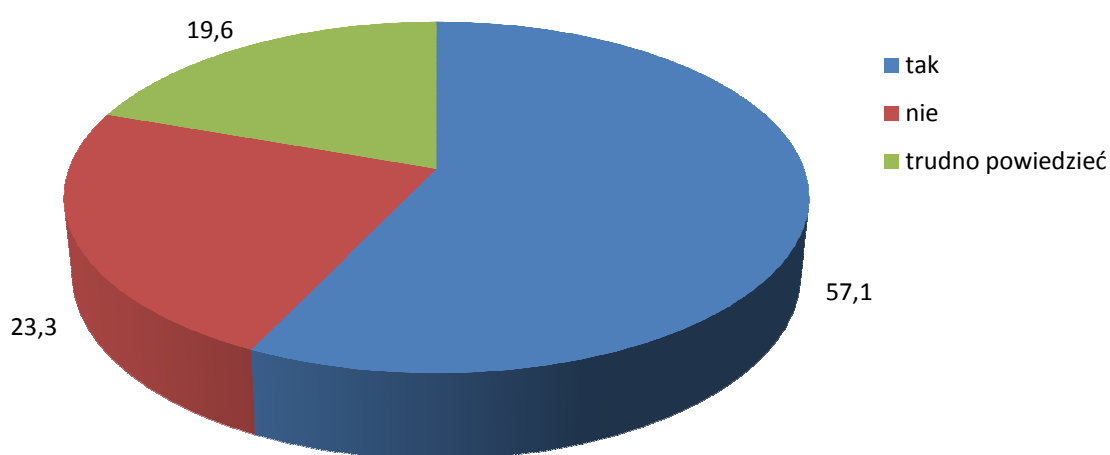
Projekt osiągnął sukces od strony wewnętrznej (sprawna organizacja, dobre przygotowanie merytoryczne jego realizatorów, trafnie założone cele), ale bardzo istotne wydaje się jakie zdanie mają o nim sami beneficjenci. Spośród 1063 wszystkich uczestników do badań ilościowych wylosowano reprezentatywną próbę 378 respondentów.

Badani zostali zapytani jak długo brali udział w projekcie systemowym „Praca – najlepszy wybór”. Jak wykazuje przeprowadzona analiza najwięcej wskazań (23,5 proc.) otrzymała odpowiedź 3-4 tygodnie. Dla 19,6 proc. ten okres trwał od 2 do 3 miesięcy. Na okres od 1 do 2 tygodni wskazało 14,3 proc. ankietowanych. Najmniej osób wskazało najdłuższy okres wynoszący ponad 3 miesiące – 4,8 proc. respondentów. Duży odsetek ludzi biorących udział w badaniach udzieliło odpowiedzi *nie pamiętam* – 37,8 proc.

Wykres 4. Długość udziału w projekcie badanych respondentów (w %).

Źródło: badanie ewaluacyjne, PUP Giżycko 2010

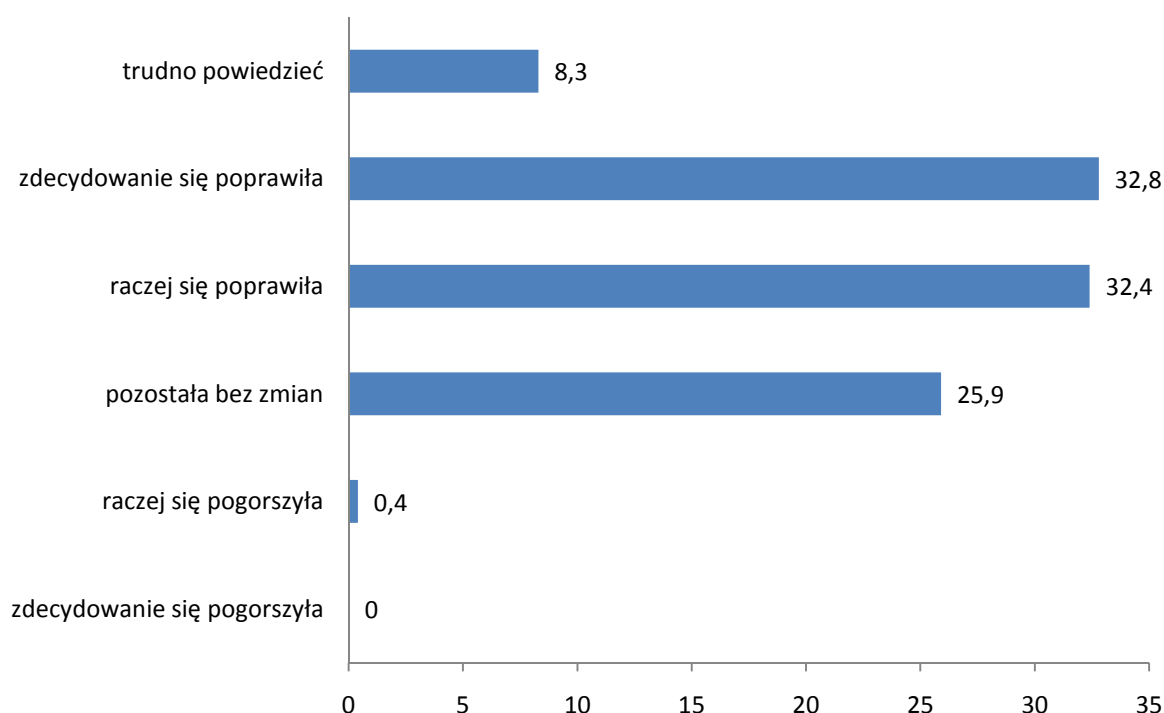
Ponad połowa badanych 57,1 proc. tj. 216 jest zdania, że projekt przyczynił się do zmiany w ich życiu zawodowym. Odsetek osób, które były przeciwnego zdania, kształtował się na poziomie 23,3 proc. (88 osób). 19,6 proc. badanych respondentów (74 osoby) udzieliło odpowiedzi trudno powiedzieć.

Wykres 5. Ocena respondentów odnośnie tego, czy projekt przyczynił się do zmiany w ich życiu zawodowym (w %).

Źródło: badanie ewaluacyjne, PUP Giżycko 2010

Osoby ankietowane, które wskazały, że udział w projekcie miał rzeczywisty wpływ na życie zawodowe (N=216, 57,1 proc.) poproszone zostały o ustosunkowanie się do ich sytuacji sprzed udziału w projekcie. Bardzo duży odsetek badanych stwierdził, że udział w projekcie wpłynął pozytywnie na ich sytuację na rynku pracy przyczyniając się do jej poprawy (65,2 proc.). Dla 32,8 proc. sytuacja ta zdecydowanie się poprawiła natomiast dla 34,4 proc. sytuacja zawodowa raczej się poprawiła. W ocenie beneficjentów dla ¼ badanych (25,9 proc.) ich sytuacja zawodowa pozostała bez zmian. 8,3 proc. badanych nie potrafiło się ustosunkować do tego pytania udzielając odpowiedzi trudno powiedzieć. Tylko jedna osoba (0,4 proc.) udzieliła odpowiedzi negatywnej stwierdzając, że jej sytuacja zawodowa raczej się pogorszyła od czasu podjęcia udziału w projekcie.

Wykres 6. Opinia respondentów odnośnie tego, czy udział w projekcie wpłynął na ich sytuację zawodową w porównaniu do okresu sprzed projektu (w %).

Źródło: badanie ewaluacyjne, PUP Giżycko 2010

Na wykresie nr 8 przedstawiono rozkład odpowiedzi dotyczący skuteczności instrumentu aktywizacji zawodowej, z którego korzystał dany beneficjent. Najwięcej odpowiedzi pozytywnych (80,7 proc.) mówiących o dużej skuteczności tego instrumentu otrzymał staż, gdyż 41 proc. oceniło go jako skuteczny, a 39,7 proc. jako bardzo skuteczny. Odpowiedź neutralną wybrało 16,6 proc. ankietowanych. Tylko 2,4 proc. oceniło ten rodzaj aktywizacji negatywnie.

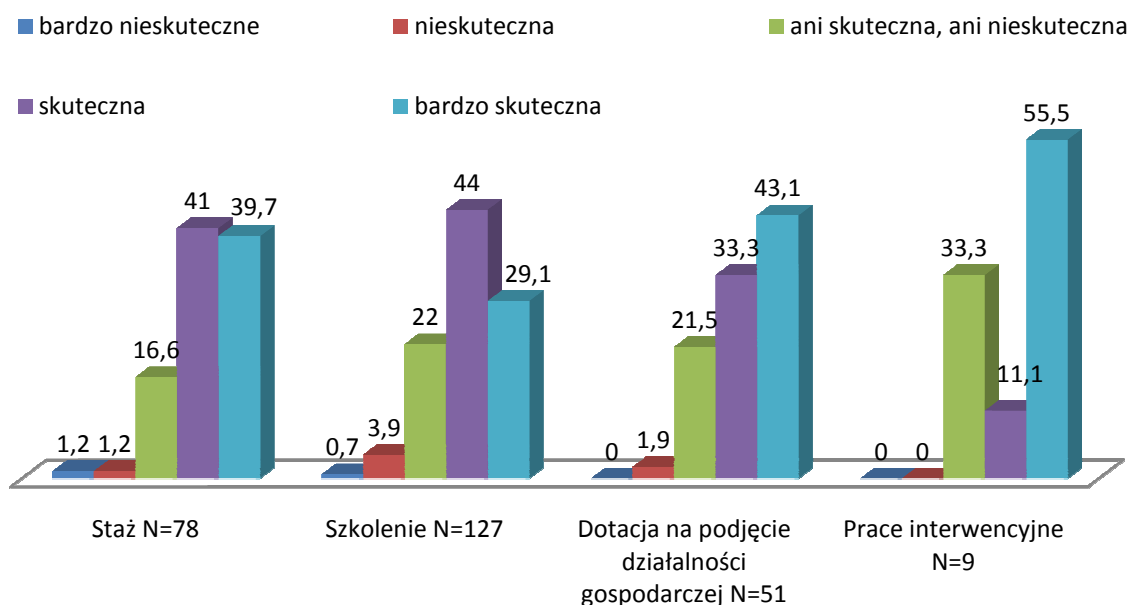
Przez 76,4 proc. respondentów, którzy skorzystali z jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, instrument ten został oceniony jako bardzo skuteczny (43,1 proc.) lub jako skuteczny (33,3 proc.). Tylko jedna odpowiedź świadczyła o tym, że ten instrument jest nieskuteczny. Natomiast 21,5 proc. stwierdziła, że środki na podjęcie działalności są ani skuteczne, ani nieskuteczne.

Analiza empiryczna wykazała, że szkolenia również są skuteczną formą aktywizacji zawodowej. Takie zdanie ma 73,1 proc. ankietowanych, z których 44,0 proc. uważa je za skuteczne, 29,1 proc. za bardzo skuteczne a 22,0 proc. badanych nie potrafiło zaklasyfikować szkolenia, w którym uczestniczyło jako skuteczne lub nieskuteczne. Tutaj też pojawiło się najwięcej negatywnych odpowiedzi, których suma wynosi tylko 4,6 proc.

Beneficjenci także pozytywnie ustosunkowali się do prac interwencyjnych. W badanej próbie znalazło się 9 osób, które skorzystały z tego rodzaju aktywizacji. Rozkład odpowiedzi przedstawiał się następująco; bardzo skuteczne 55,5 proc., skuteczne 11,1 proc., ani skuteczne, ani nieskuteczne 33,3 procent.

Jak widać bardzo duży odsetek odpowiedzi pozytywnych świadczy o tym, że stosowane instrumenty faktycznie mają wpływ na życie zawodowe korzystających z nich osób.

Wykres 7. Opinie beneficjentów dotyczące skuteczności instrumentu aktywizacyjnego, z którego korzystali (w %)

Do wszystkich respondentów skierowano pytanie dotyczące tego, czy po ukończeniu udziału w projekcie lepiej radzą sobie w życiu zawodowym. Pozytywnie do tego stwierdzenia ustosunkowała

się aż połowa badanych – 49,2 proc. Przeciwnego zdania było natomiast 21,4 proc. ankietowanych. Odpowiedzi trudno powiedzieć udzieliło 29,4 proc. osób biorących udział w badaniu.

Tabela 3. Rozkład odpowiedzi badanych na temat tego, czy po zakończeniu udziału w projekcie lepiej radzą sobie w życiu zawodowym (w %).

Podział badanych ze względu na to, czy po zakończeniu udziału w projekcie lepiej sobie radzą w życiu zawodowym	N	%
Tak	186	49,2
Nie	81	21,4
trudno powiedzieć	111	29,4
Suma	378	100

Źródło: badanie ewaluacyjne, PUP Giżycko 2010

Bardzo duży odsetek ankietowanych stwierdził, że zaoferowana pomoc w ramach projektu była wystarczająca – 75,7 proc. Odmiennego zdania było 11,9 proc. respondentów, natomiast 47 osób (12,4 proc.) nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Podsumowując powyższe zagadnienia można stwierdzić, że udział w projekcie wpłynął na sytuację zawodową przeważającej części beneficjentów. Według ich subiektywnej oceny zastosowane instrumenty były skuteczne w bardzo dużej mierze i po ukończeniu projektu lepiej zaczęli radzić sobie w życiu zawodowym.

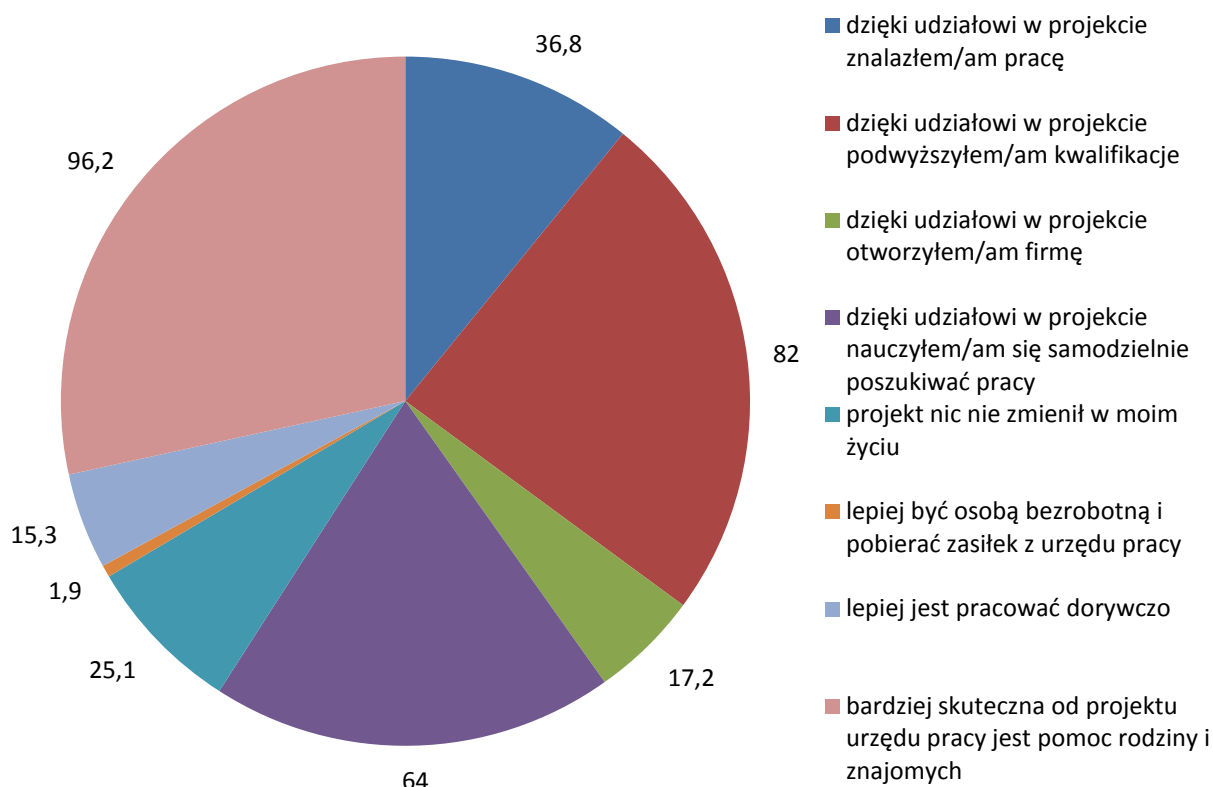
Badając subiektywne opinie beneficjentów dotyczące realizacji projektu systemowego, niezbędne wydaje się zdiagnozowanie czynników mających największe dla nich znaczenie. Najczęściej wybieraną odpowiedzią był *wzrost własnych kwalifikacji i umiejętności* (45,2 proc.). Pozostałe odpowiedzi miały dużo mniejszą liczbę wskazań. Do najważniejszych zaliczyć można również *możliwość nawiązania kontaktów z pracodawcami* (13,8 proc.) i *zdobycie środków na założenie firmy* (11,9 proc.). Pozostałe odpowiedzi stanowiące marginalny odsetek można zobaczyć w tabeli poniżej.

Tabela 4. Czynniki mające największe znaczenie dla beneficjentów w projekcie realizowanym w Powiatowym Urzędzie Pracy (w %).

Czynniki mające największe znaczenie dla beneficjentów w projekcie realizowanym w Powiatowym Urzędzie Pracy (w%)	N	%
wzrost własnych kwalifikacji i umiejętności	174	45,2
możliwość nawiązania kontaktów z pracodawcami	53	13,8
zdobycie środków finansowych na założenie firmy	46	11,9
zwiększenie wiary we własne możliwości	26	6,8
możliwość ukończenia kursu/szkolenia	26	6,8
uzyskanie wiedzy na temat sposobu poszukiwania pracy	24	6,2
możliwość nawiązania znajomości	7	1,8
inne	16	4,2

Źródło: badanie ewaluacyjne, PUP Giżycko 2010

Ankietowani byli również poproszeni o ustosunkowanie się do sentencji mówiących o efektach realizacji projektu. Ze zdaniem *dzięki udziałowi w projekcie podwyższyłem/am kwalifikacje* zgodziło się aż 73,5 proc. ankietowanych i była to największa liczba wskazań. Prawie połowa beneficjentów biorących udział w badaniu (43,4 proc.) wskazała, że *dzięki udziałowi w projekcie nauczyłem/am się samodzielnie poszukiwać pracy*. Bardzo ważnym zdaniem mówiącym o dużej efektywności projektu systemowego jest *dzięki udziałowi w projekcie znalazłem/am pracę*. Pozytywnie do tego zdania ustosunkowało się 32,1 proc. ankietowanych. Oznacza to, że co trzecia osoba biorąca udział w badaniu znalazła pracę w wyniku uczestnictwa w projekcie. 14,0 proc. stwierdziło, że *dzięki udziałowi w projekcie otworzyłem/am firmę*. Powiększa to de facto grupę osób, które posiadają zatrudnienie do 46,1 proc. a więc prawie połowę przebadanych respondentów. Taki wynik należy uznać za duży sukces realizowanego projektu. Spośród ankietowanych 52 osoby, czyli 13,5 proc. stwierdziło, że *projekt nic nie zmienił w moim życiu*, natomiast 47 osób (12,2 proc.) jest zdania *bardziej skuteczna od projektu urzędu pracy jest pomoc rodziny i znajomych*. Dla 5,7 proc. lepiej jest pracować dorywczo. Tylko jedna osoba stwierdziła, że *lepiej być osobą bezrobotną i pobierać zasiłek z urzędu pracy*.

Wykres 8. Opinie respondentów dotyczące efektów realizacji projektu (w %).

Źródło: badanie ewaluacyjne, PUP Giżycko 2010.

Skuteczność projektu

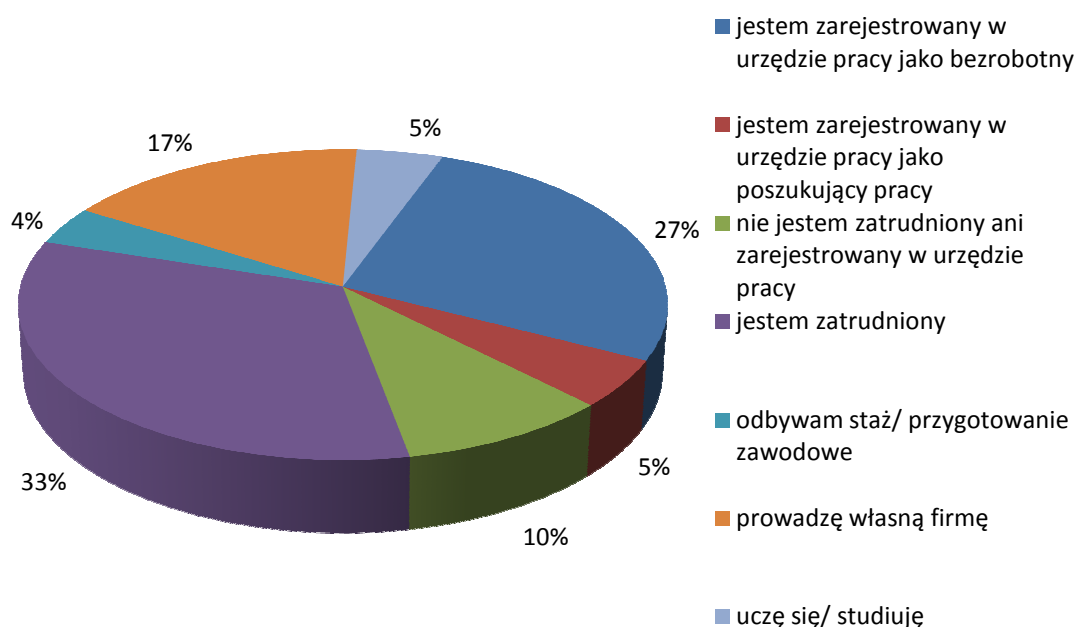
Analizując materiał empiryczny z perspektywy skuteczności projektu należy przyjrzeć się obecnej sytuacji beneficjentów na rynku pracy. Według stanu na dzień 27 września 2010 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Giżycku było nadal zarejestrowanych 176 osób (w tym 117 kobiet), które zakończyły udział w projekcie w 2009 roku. W rejestrze nie figurowały natomiast 334 osoby (165 kobiet). Oznacza to, że w przeciągu 10 miesięcy od zakończenia projektu na rynku pracy znajdowało się 65,4 proc. jego uczestników, co jest dość wysokim wskaźnikiem mówiącym o skuteczności projektu.

Respondenci biorący udział w badaniu ilościowym poproszeni zostali o określenie własnego położenia na rynku pracy. Co trzeci beneficjent jest osobą zatrudnioną tj. 32,8 proc., (124 osoby), natomiast co 6 prowadzi własną działalność gospodarczą – 16,9 proc. (64 osoby). Z powyższych danych wynika, że połowa beneficjentów (49,7 proc.) która zakończyła udział w projekcie systemowym „Praca - najlepszy wybór” znalazła się na rynku pracy. Biorąc pod uwagę trudność z jaką aktywizuje się

bezrobotnych można uważać ten wskaźnik za bardzo wysoki, dający wymierne efekty. Należy wziąć pod uwagę, że minął prawie rok od zakończenia udziału tych osób w projekcie.

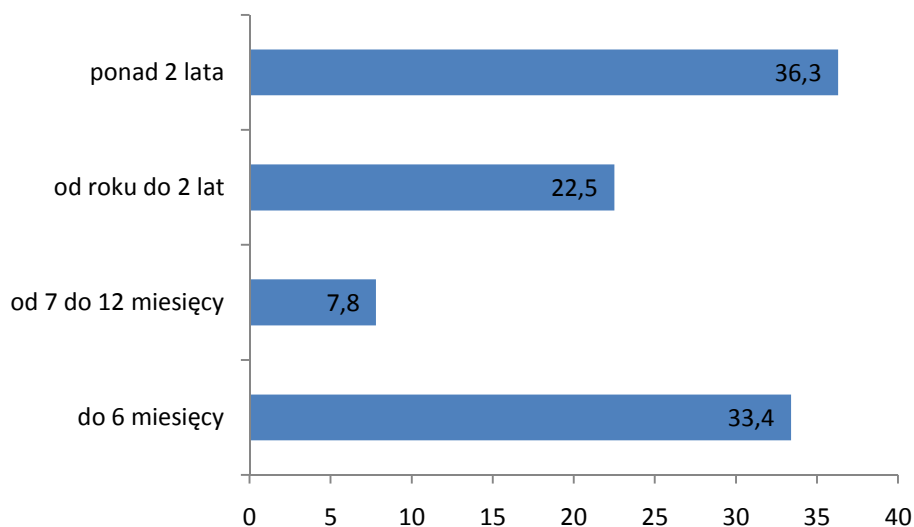
Spośród ankietowanych, 27,0 proc. jest nadal zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy jako osoby bezrobotne, a 5,0 proc. jako osoby poszukujące pracy. Do grupy osób, których nie udało się zaktywizować, należy dodać osoby, które nie są zatrudnione, ani nie są zarejestrowane w powiatowym urzędzie pracy – 9,5 proc. Ogólny odsetek tych osób wynosi 41,5 proc., 18 osób (4,8 proc.) stwierdziło, że się uczy, a 14 odbywa staż lub przygotowanie zawodowe. Te osoby mają jeszcze szanse w niedługim czasie wejść na otwarty rynek pracy.

Wykres 9. Sytuacja respondentów na rynku pracy – październik 2010 rok (w %).

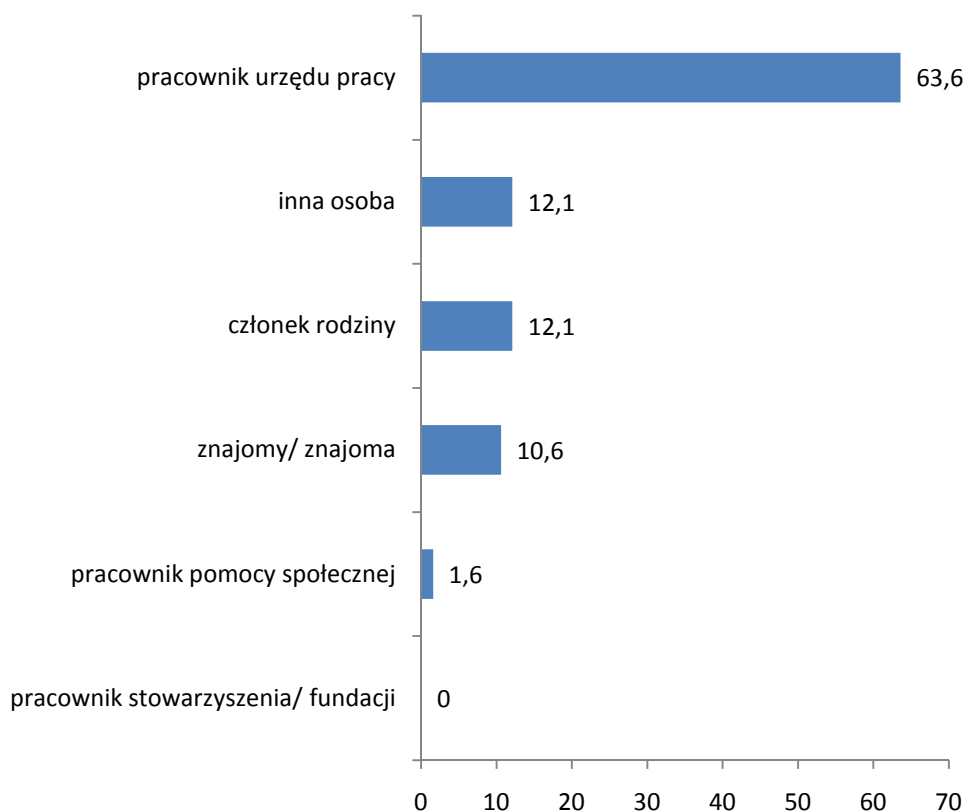
źródło: badanie ewaluacyjne, PUP Giżycko 2010

Wśród 102 osób, które nadal znajdują się bez pracy, jest bardzo duża liczba osób długotrwale bezrobotnych. Ponad 2 lata bez jakiegokolwiek zatrudnienia znajduje się 36,3 proc. od roku do 2 lat 22,5 proc. Podsumowując długotrwale bezrobotni stanowią 58,8 proc. osób (60 osób), na których instrumenty aktywizacyjne nie podziałały. W grupie tej znajdują się również osoby, które są bezrobotne od pół roku. Osoby takie utrzymały się przez chwilę na rynku pracy, po czym wróciły do rejestrów PUP. Niewielki odsetek osób pozostaje bez pracy od 7 do 12 miesięcy i wynosi on 7,8 proc.

Wykres 10. Okres w jakim osoby zarejestrowane w urzędzie pracy pozostają bez zatrudnienia (w%)

źródło: badanie ewaluacyjne, PUP Giżycko 2010

Bardzo wielu badanych samodzielnie podjęło decyzję o przystąpieniu do projektu (82,5 proc.), co może świadczyć o tym, że kategoria osób bezrobotnych jest bardzo zdeterminowana do podjęcia jakiegokolwiek zatrudnienia. W grupie 66 osób (17,5 proc.), które konsultowały się z inną osobą podejmując decyzję o przystąpieniu do projektu, aż 63,6 proc. (42 osoby) sugerowało się opinią pracownika urzędu pracy. Reszta odpowiedzi była udzielona przez pojedyncze osoby, co przedstawione zostało na wykresie nr 11.

Wykres 11. Osoby, które pomogły podjąć decyzję o przystąpieniu do projektu (w %).

źródło: badanie ewaluacyjne, PUP Giżycko 2010

Charakterystyka respondentów biorących udział w badaniach ilościowych realizowanych metodą CATI

W przeprowadzonym badaniu ewaluacyjnym oprócz analizy danych zastanych oraz wywiadu pogłębionego mających charakter jakościowy zastosowano technikę ilościową opartą o standaryzowane wywiady telefoniczne ze wspomaganiami komputerowym (CATI). Badania zostały zrealizowane w październiku 2010 na losowej próbie 378 osób. Należeli do niej byli uczestnicy projektu systemowego współfinansowanego przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Priorytetu VI, Działania 6.1, Poddziałania 6.1.3 PO KL 2007-2013, realizowanego przez PUP w Giżycku pn. „Praca – najlepszy wybór”.

Cechy społeczno-demograficzne badanych respondentów opierały się przede wszystkim o zmienne dotyczące płci, wieku, wykształcenia oraz wielkości zamieszkiwanej miejscowości.

W próbie badawczej przeważały kobiety, które stanowiły 59,5 proc. ankietowanych, mężczyźni natomiast stanowili 40,5 proc. ogółu badanych.

Tabela 5. Płeć badanych respondentów (w %).

Płeć	N	%
Kobiety	225	59,5
Mężczyźni	153	40,5
Suma	378	100,0

źródło: badanie ewaluacyjne, PUP Giżycko 2010

Struktura wieku respondentów przedstawiona jest w tabeli poniżej. Prawie $\frac{3}{4}$ z nich było ludźmi młodymi w przedziale wieku 18-34 (w przedziale 18-24 znalazło się 31 proc. ankietowanych, a w przedziale 25-34 lat 37,3 proc. beneficjentów). Wraz z podnoszącym się przedziałem wiekowym ilość respondentów biorących udział w badaniu malała. W kategorii 35-44 lat znalazło się 16,4 proc. natomiast w kategorii wiekowej 45-54 lata o 4 proc. mniej. W ostatnim przedziale wiekowym (55-65 lat) znalazło się najmniej uczestników - jedynie 2,9 proc. Może to świadczyć o tym, że młodszy ludzie są bardziej gotowi uczestniczyć w projektach aktywizujących, które pomagają im zmienić własne położenie na rynku pracy.

Tabela 6. Wiek badanych respondentów (w %).

Wiek	N	%
18-24	117	31,0
25-34	141	37,3
35-44	62	16,4
45-54	47	12,4
55-65	11	2,9
Suma	378	100,0

Źródło: badanie ewaluacyjne, PUP Giżycko 2010

Spośród wszystkich ankietowanych prawie co 3 legitymował się wykształceniem średnim zawodowym (30,2 proc.). Kolejną najliczniejszą kategorią były osoby z wykształceniem wyższym 25,9 proc. – należał do niej już co 4 badany. Następne kategorie były podobne co do wielkości i należą do niej osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (16,9 proc.) oraz zasadniczym zawodowym (15,9 proc.). W grupie posiadającej najniższe wykształcenie podstawowe znalazło się 9,5 proc. badanych. Natomiast osoby z wykształceniem gimnazjalnym stanowiły marginalny odsetek – 1,6 proc. W powyższej charakterystyce wyróżnia się grupa osób z wykształceniem wyższym, może świadczyć to o tym, że osoby kończące wyższe studia mają problem w poruszaniu się po lokalnym rynku pracy są również bardziej zmotywowane do dalszego inwestowania w podnoszenie własnych kwalifikacji.

Tabela 7. Wykształcenie badanych respondentów (w %).

Wykształcenie	N	%
podstawowe	36	9,5
gimnazjalne	6	1,6
zasadnicze zawodowe	60	15,9
średnie zawodowe	114	30,2
średnie ogólnokształcące	64	16,9
wyższe	98	25,9
Suma	378	100,0

źródło: badanie ewaluacyjne, PUP Giżycko 2010

Struktura zamieszkania osób biorących udział w badaniu odzwierciedla strukturę osób korzystających z usług Powiatowego Urzędu Pracy w Giżycku. Prawie połowa ankietowanych mieszka w miejscowości poniżej 20 tys. mieszkańców (46,3%) oraz w miejscowości z liczbą pomiędzy 20 tys. a 40 tys. mieszkańców (45,2 proc.) Beneficjenci zamieszkujący większą miejscowość do 60 tys. stanowili 7,1 proc. ogólnej liczby badanych. W pozostałych miejscowościach mieszkało 5 osób biorących udział w wywiadzie telefonicznym, co przedstawia tabela nr 8.

Tabela 8. Procentowy rozkład respondentów według wielkości miejsca zamieszkania (w %).

liczba mieszkańców	N	%
mniej niż 20 000	175	46,3
20 000 - 39 999	171	45,2
40 000 - 59 999	27	7,1
60 000 - 79 999	1	0,3
80 000 - 99 999	1	0,3
100 000 lub więcej	3	0,8
Suma	378	100,0

Źródło: badanie ewaluacyjne, PUP Giżycko 2010

Opis zastosowanej metodologii

W badaniu ewaluacyjnym zastosowano metody i techniki badawcze określone przez dyrektywę dotyczącą minimum metodologicznego w ramach Poddziałania 6.1.3 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki: indywidualne wywiady pogłębione (IDI), wywiady telefoniczne ze wspomaganiami komputerowym (CATI) oraz metoda analizy danych zastanych (desk research). Dzięki temu zabiegowi została zastosowana triangulacja metodologiczna, która dzięki zastosowaniu trzech różnych technik badawczych zapewnia wyższą jakość przeprowadzonych badań i ogranicza ryzyko wystąpienia błędów pomiaru.

Indywidualny wywiad pogłębiony (individual in-depth interview) to metoda polegająca na szczegółowej rozmowie z respondentem. Jej celem jest dotarcie do szczegółowych, precyzyjnych informacji oraz pogłębienie wiedzy związanej z realizacją i organizacją ocenianego projektu. Pytania dotyczą analizowanych zjawisk, motywacji, postaw i zachowań. Wywiady posiadają określoną strukturę, która odpowiednio ukierunkowuje wypowiedzi respondenta, pomagając w ujawnieniu jego przekonań, opinii i postaw. Wywiad jest rejestrowany. Natomiast dzięki przeprowadzonemu wywiadowi pogłębionemu z pracownikiem PUP w Giżycku udało się pozyskać niezwykle cenny materiał o charakterze jakościowym – co niewątpliwie pozwoliło na pełniejszy opis różnych kwestii związanych z analizą ewaluacyjną. Przede wszystkim uzyskanie pogłębionych odpowiedzi od pracownika PUP pozwoliło na formułowanie wniosków dotyczących skuteczności poszczególnych instrumentów aktywizacji zawodowej stosowanych w ramach projektu; oceny przepływu informacji pomiędzy PUP a beneficjentami, oceny zasobów lokalowych, kadrowych, finansowych i czasowych wykorzystywanych podczas realizacji projektu; identyfikację problemów i barier pojawiających się podczas realizacji projektu.

Analiza materiałów zastanych (desk research) pozwoliła na precyzyjne zdiagnozowanie liczby osób oraz zaangażowanych środków przeznaczonych na aktywizację beneficjentów w oparciu o zastosowane w realizowanym projekcie systemowym instrumenty rynku pracy. Analiza danych zastanych pozwoliła opisać sytuację na rynku pracy, co było również próbą ukazania potencjalnego wpływu projektu na sytuację na lokalnym rynku pracy powiatu Giżyckiego. W analizie wykorzystane zostały wnioski o płatność oraz wnioski o dofinansowanie ewaluowanego projektu. Posłużono się również bilansem rocznym 2009 jak i danymi statystycznymi zamieszczonymi na stronie internetowej www.gizycko.pup.gov.pl Powiatowego Urzędu Pracy w Giżycku.

Z kolei trzecią z zastosowanych technik – zgodnie z zasadami realizacji badania ewaluacyjnego była technika wywiadu standaryzowanego (CATI), który był realizowany za pośrednictwem wywiadów

telefonicznych z beneficjentami projektu. Łącznie udało się dotrzeć do populacji 378 respondentów, którzy korzystali ze wsparcia oferowanego w ramach realizacji projektu systemowego „Praca – najlepszy wybór”. Zasadniczymi celami tego fragmentu badań była próba uzyskania odpowiedzi na pytania badawcze dotyczące sytuacji beneficjentów na rynku pracy; rodzaju uzyskanego wsparcia; wpływu projektu na zmiany w życiu zawodowym; mocnych i słabych stron realizowanego projektu.

Dzięki różnym źródłom gromadzenia materiału badawczego zebrany materiał empiryczny dotyczący realizowanego projektu systemowego okazał się pełniejszy i bardziej komplementarny. Do kryteriów przeprowadzonej ewaluacji należą następujące wskaźniki: trafność, skuteczność, użyteczność oraz trwałość. Trafność jest rozumiana jako ocena sposobu doboru zastosowanych w projekcie instrumentów pod kątem realizacji celów projektu oraz ocena związku pomiędzy zdefiniowanymi celami a istniejącymi problemami społeczno-gospodarczymi. Skuteczność projektu to stopień, w jakim wdrażane w projektach działania przyczyniają się do realizacji celów projektu. Pomiar użyteczności projektu został dokonany na podstawie wpływu zaoferowanego wsparcia na poprawę sytuacji uczestników na rynku pracy wraz z oceną wywołanych zmian z punktu widzenia uczestników projektu. Trwałością projektu nazywamy jego użyteczność w dłuższym okresie czasowym, minimum pół roku po jego zakończeniu.

Wnioski

Realizowany przez PUP w Giżycku projekt systemowy współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Priorytetu VI, Działania 6.1, Poddziałania 6.1.3 PO KL 2007-2013, odpowiada na zapotrzebowanie płynące z lokalnego rynku pracy. Dodatkowe wsparcie rynku pracy środkami Europejskiego Funduszu Społecznego pozwoliło utworzyć nowe stanowiska pracy, a także zainwestować w kapitał ludzki podwyższając kwalifikacje zawodowe mieszkańców powiatu Giżyckiego. Bez tego typu wsparcia można przypuszczać, że wskaźniki bezrobocia na obszarze działania PUP w Giżycku byłyby znacznie wyższe. Należy zaznaczyć, że stopa bezrobocia jest obecnie najniższa w całym regionie i wynosi 15,3 proc. Bardzo wysoką skutecznością wykazały się instrumenty: jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej i staże. Projekt będzie realizowany do końca 2013 roku i z dużym prawdopodobieństwem przyczyni się do dalszego spadku bezrobocia. Z przebadanej populacji respondentów około 50 proc. znajduje się obecnie na lokalnym rynku pracy. Z osób, które zakończyły udział w projekcie w 2009 roku zgodnie z zaplanowaną ścieżką wsparcia, również tylko połowa widnieje obecnie w rejestrach Powiatowego Urzędu Pracy w Giżycku.

Projekt doskonale wkomponował się do realizacji strategii rozwoju powiatu giżyckiego *Uwarunkowania i możliwości rozwoju powiatu giżyckiego. Zintegrowany program zrównoważonego rozwoju powiatu* stworzonego przez Polskie Towarzystwo Statystyczne oraz Centrum Rozwoju Obszarów Wiejskich przy Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie w 2003 roku.

Po przeprowadzeniu ewaluacji projektu systemowego rekomenduje się podjęcie niniejszych działań:

- Prowadzenie dalszych cyklicznych badań na lokalnym rynku pracy, aby identyfikować zawody nadwyżkowe generujące bezrobocie oraz zawody deficytowe. Pozwoli to dostosowywać tematykę szkoleń w ramach projektu do zapotrzebowań lokalnego rynku pracy.
- Prowadzenie monitoringu beneficjentów otrzymujących jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej. Pozwoli to na rozeznanie, które firmy i w jakich branżach nadal funkcjonują oraz na jakie przeszkody napotkają w warunkach gospodarki wolnorynkowej. Dobrze funkcjonujące firmy mogą stać się w przyszłości dobrymi partnerami projektu.
- Kontynuację udzielanego doradczego wsparcia w postaci szkoleń osobom planującym rozpocząć działalność gospodarczą dotyczącą kwestii związanych z praktycznymi aspektami uruchomienia i prowadzenia własnej firmy. Pozwoli to w przyszłości na powstanie nowych miejsc pracy.

- Zwiększenie kwoty przyznanych środków finansowych na instrumenty aktywizacji zawodowej w postaci staży i jednorazowych środków na podjęcie własnej działalności gospodarczej w związku z wysoką oceną skuteczności tych instrumentów aktywizacji oraz wysokim zainteresowaniem beneficjentów.

Tabela wdrażania rekomendacji

Część A - rekomendacje operacyjne

Lp.	Tytuł raportu	Wniosek	Rekomendacja	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Status: stan wdrożenia	Termin realizacji
1	Raport końcowy z badania ewaluacyjnego projektu systemowego pn. „Praca – najlepszy wybór” współfinansowanego przez UE w ramach EFS	Jednym z warunków powodzenia prowadzenia własnej działalności gospodarczej jest posiadanie odpowiedniej wiedzy z zakresu prawnych kwestii związanych z prowadzeniem własnej firmy. Wielu beneficjentów w okresie w pół roku po zakończeniu udziału w projekcie dalej prowadzi własną działalność. Nie należy zostawiać ich samym sobie. Należy rozpoznawać ich potrzeby i zapewnić pomoc. Strona 21-24.	Zalecamy monitoring beneficjentów prowadzących własną działalność gospodarczą, w celu rozpoznania problemów, które napotykają oraz możliwości pomocy w prowadzeniu i rozwijaniu przez nich działalności gospodarczej. Strona 21-24.	PUP Giżycko	Kontakt i przeprowadzanie cyklicznych wywiadów ze wspomnianą grupą beneficjentów	Rekomendacja w części wdrożona	I kwartał 2011

Część B - rekomendacje kluczowe

Lp.	Tytuł raportu	Wniosek	Rekomendacja	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Status: stan wdrożenia	Termin realizacji
-----	---------------	---------	--------------	----------------------	------------------	------------------------	-------------------

1	<p>Raport końcowy z badania ewaluacyjnego projektu systemowego pn. „Praca – najlepszy wybór” współfinansowanego przez UE w ramach EFS</p>	<p>Na podstawie przeprowadzonych badań można stwierdzić, że dobrze prowadzony i systematyczny monitoring lokalnego rynku pracy, szczególnie w zakresie rankingu zawodów deficytowych oraz nadwyżkowych i zastosowanie go w praktyce związanej z tematyką organizowanych szkoleń zawodowych, pozytywnie wpływa na liczbę beneficjentów, którzy po zakończeniu udziału w szkoleniu znajdują zatrudnienie.</p> <p>Strona 18-20, 27-28.</p>	<p>Zaleca się prowadzenie systematycznej analizy ofert pracy wpływających do PUP, oraz poszerzenie analizy o inne źródła (np. lokalna gazeta, radio).</p> <p>Strona 18-20, 27-28.</p>	PUP w Giżycku	<p>Zapewnienie finansowania i niezbędnych narzędzi do prowadzenia wspomnianych badań.</p>	Rekomendacja w części wdrożona	IV kwartał 2011
2	<p>Raport końcowy z badania ewaluacyjnego projektu systemowego pn. „Praca – najlepszy wybór” współfinansowanego przez UE w ramach EFS</p>	<p>Na podstawie przeprowadzonych badań można stwierdzić, że niezbędna jest diagnoza potencjału firm zakładanych w oparciu o uzyskaną dotację. Pozwoli to uzyskać informację, które firmy nadal funkcjonują na rynku pracy, a także z jakimi problemami borykają się w warunkach gospodarki wolnorynkowej. Dobrze funkcjonujące firmy mogą stać się w przyszłości dobrymi partnerami projektu.</p> <p>Strona 21-24.</p>	<p>Zalecamy przeprowadzenie monitoringu firm, które powstały ze środków na podjęcie działalności gospodarczej oraz nawiązanie z nimi współpracy.</p> <p>Strona 21-24.</p>	PUP w Giżycku	<p>Nawiązanie kontaktu z byłymi beneficjentami</p>	Rekomendacja do wdrożenia w całości	I kwartał 2011

3	Raport końcowy z badania ewaluacyjnego projektu systemowego pn. „Praca – najlepszy wybór” współfinansowanego przez UE w ramach EFS	Badanie ewaluacyjne wykazało szczególnie korzystną ocenę staży oraz jednorazowych środków na podjęcie własnej działalności gospodarczej przez beneficjentów korzystających z tego rodzaju wsparcia. Poza tym ta forma aktywizacji cieszy się dużym interesowaniem osób bezrobotnych. Strona 30-35, 37-38.	Przeznaczenie większej ilości środków na realizację projektu systemowego współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Priorytetu VI, Działania 6.1, Poddziałania 6.1.3 PO KL, na staże i jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej. Strona 30-35, 37-38.	PUP Giżycko	Zaplanowanie w budżecie lub pozyskanie większej ilości środków finansowych na organizację staży i jednorazowe środki na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej	Rekomendacja w części wdrożona	I kwartał 2011
---	--	--	--	-------------	---	--------------------------------	----------------

Część C - rekomendacje horyzontalne – nie zostały sformułowane

Lp.	Tytuł raportu	Wniosek	Rekomendacja	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Status: stan wdrożenia	Termin realizacji

Dodatkowo można zalecić wypracowanie nowych metod dotarcia do potencjalnych beneficjentów. Wykorzystywana strona internetowa może nie być adekwatna w stosunku do osób długotrwale bezrobotnych narażonych na wykluczenie społeczne w różnych dziedzinach życia. Zarządzanie i koordynacja projektu jest oceniana na wysokim poziomie. Każdy z realizatorów zna własny zakres obowiązków jak i odpowiedzialności, nie wyklucza się jednak stworzenia specjalistycznej komórki zajmującej się tylko realizacją projektu.

Aneksy

Zestawienie tabelaryczne danych empirycznych uzyskanych na podstawie badań przeprowadzonych wśród beneficjentów projektu z wykorzystaniem techniki CATI

Pyt. 1		
Czas trwania projektu	N	%
1-2 tygodnie	54	14,3
3-4 tygodnie	89	23,5
2-3 miesiące	74	19,6
dłużej niż 3 miesiące	18	4,8
nie pamiętam	143	37,8
Suma	378	100,0

Pyt. 3		
Sytuacja beneficjentów na rynku pracy	N	%
jestem zarejestrowany w urzędzie pracy jako bezrobotny	102	27,0
jestem zarejestrowany w urzędzie pracy jako poszukujący pracy	19	5,0
nie jestem zatrudniony ani zarejestrowany w urzędzie pracy	36	9,5
jestem zatrudniony	124	32,8
odbywam staż/ przygotowanie zawodowe	15	4,0
prowadzę własną firmę	64	16,9
uczę się/ studiuje	18	4,8
pracuję w gospodarstwie rolnym	0	0
Suma	378	100

Pyt. 4			
Aktualny czas pozostawania bez pracy badanych	N	%	% ogółu
do 6 miesięcy	34	33,4	9
od 7 do 12 miesięcy	8	7,8	2,1
od roku do 2 lat	23	22,5	6,1
ponad 2 lata	37	36,3	9,8
suma	102	100	27

Pyt. 5		
Podział badanych ze względu na to, czy decyzję o udziale w projekcie podjęli samodzielnie, czy też wspólnie z inną osobą	N	%
Osobiście	312	82,5
wspólnie z inną osobą	66	17,5
Suma	378	100,0

Pyt. 6			
Wskaźniki respondentów dotyczące osób, wspólnie z którymi podjęli decyzję o udziale w projekcie	N	%	% ogółu
pracownik urzędu pracy	42	63,6	11,1
pracownik pomocy społecznej	1	1,6	0,3
pracownik stowarzyszenia/ fundacji	0	0	0
członek rodziny	8	12,1	2,1
znajomy/ znajoma	7	10,6	1,9
inna osoba	8	12,1	2,4
suma	66	100	17,8

Pyt. 7		
Rodzaj wsparcia, jakie otrzymali beneficjenci w ramach projektu	N	%
ukończyłem/am staż	133	35,2
ukończyłem/am przygotowanie zawodowe	4	1,1
ukończyłem/am szkolenie / kurs / warsztat	234	61,9
uzyskałem środki na podjęcie działalności gospodarczej	62	16,4
Ukończyłem/am udział w pracach interwencyjnych	10	2,6
Inne: dofinansowanie przez PUP Akademii Obrony Narodowej, nadal mam przedłużony staż, nieukończony kurs, praca na czas określony, roboty publiczne, umowa o pracę na czas określony	6	1,8

Pyt. 10			
Wskazania beneficjentów w jaki sposób zmieniła się ich sytuacja zawodowa w porównaniu do okresu sprzed projektu	N	%	% ogółu badanych
zdecydowanie się pogorszyła	0	0	0
raczej się pogorszyła	1	0,4	0,3
pozostała bez zmian	56	25,9	14,8
raczej się poprawiła	70	32,4	18,5
zdecydowanie się poprawiła	71	32,8	18,8
trudno powiedzieć	18	8,3	4,8
suma	216	100,0	57,2

Pyt. 11		
Podział badanych ze względu na to, czy po zakończeniu udziału w projekcie lepiej sobie radzą w życiu zawodowym	N	%
Tak	186	49,2
Nie	81	21,4
trudno powiedzieć	111	29,4
suma	378	100

Pyt. 12		
Podział badanych ze względu na opinie o tym, czy zaoferowana pomoc w ramach projektu była wystarczająca	N	%
Tak	286	75,7
Nie	45	11,9
trudno powiedzieć	47	12,4
suma	378	100

Pyt. 13	
Wskazania beneficjentów odnośnie tego czego zabrakło w projekcie	N
Krótki okres trwania projektu	34
Za małe dofinansowanie	29
Nieodpowiednia tematyka	24
Brak zatrudnienia	19
Za małe stypendium	14

Pyt. 13	
Wskazania beneficjentów, na temat mocnych stron projektu	N
Bardzo dobre relacje z przedstawicielami PUP-u	43
Dobra organizacja	34
Dobra współpraca	28
Kompetentna obsługa	21
Zaangażowanie pracowników	18

Pyt. 14	
Opinie respondentów na temat dobrej współpracy z urzędem podczas udziału w projekcie	N
Bardzo dobra współpraca	67
Kontakt na bieżąco	41
Dobre kompetencje	35
Duża wiedza pracowników	19
Dobra organizacja	4

Pyt. 14	
Opinie respondentów na temat ciekawego sposobu realizacji projektu	N
Podobało mi się wszystko	26
Nabycie nowych kwalifikacji	24
Ciekawe, nowe doświadczenia	9
Mili i kompetentni prowadzący (np. szkolenie)	8
Kontakt z ciekawymi ludźmi	6
Trudno powiedzieć	5

Dobra atmosfera	4
Pracowałem/am w zawodzie, robiłem/am to co lubię	4
Sposób realizacji stażu	4
Sama możliwość udziału w projekcie	4
Mała biurokracja, dobra organizacja	2

Pyt. 14	
Opinie respondentów na temat ilości zadań do wykonania w projekcie	N
Wszystkie zadania były interesujące	13
Nabycie nowego doświadczenia	3
Trudno powiedzieć	2
Staż był najciekawszy w tym projekcie	1
Dobra współpraca z pracodawcą	1
Współpraca z ludźmi	1
Żadne zadanie nie przysparzało problemów	1

Pyt. 15	
Wskazania beneficjentów dotyczące słabych punktów realizacji projektu	N
Nie miał słabych punktów	244
Projekt realizowany był w sposób mało ciekawy	16
Zbyt duże obciążenie pracą	6
Za duża odległość od miejsca zamieszkania, problem z dojazdem	7
Niewłaściwy termin realizacji projektu	10
Zbyt małe stypendium za staż	2
Zbyt mała kwota dotacji	2

Pyt. 16		
Czynniki mające największe znaczenie dla beneficjentów w projekcie realizowanym w Powiatowym Urzędzie Pracy (w%)	N	%
zdobycie środków finansowych na założenie firmy	46	11,9
uzyskanie wiedzy na temat sposobu poszukiwania pracy	24	6,2
wzrost własnych kwalifikacji i umiejętności	174	45,2

możliwość nawiązania kontaktów z pracodawcami	53	13,8
zwiększenie wiary we własne możliwości	26	6,8
możliwość nawiązania znajomości	7	1,8
możliwość uzyskania dyplomu lub certyfikatu	0	0
możliwość ukończenia kursu/szkolenia	26	6,8
inne	16	4,2

Pyt. 17		
Opinie beneficjentów o efektach realizacji projektu	N	%
dzięki udziałowi w projekcie znalazłem/am pracę	139	36,8
dzięki udziałowi w projekcie podwyższyłem/am kwalifikacje	310	82,0
dzięki udziałowi w projekcie otworzyłem/am firmę	65	17,2
dzięki udziałowi w projekcie nauczyłem/am się samodzielnie poszukiwać pracy	242	64,0
projekt nic nie zmienił w moim życiu	95	25,1
lepiej być osobą bezrobotną i pobierać zasiłek z urzędu pracy	7	1,9
lepiej jest pracować dorywczo	58	15,3
bardziej skuteczna od projektu urzędu pracy jest pomoc rodziny i znajomych	112	96,2

Płeć	N	%
kobiety	225	59,5
mężczyźni	153	40,5
suma	378	100,0

Wiek	N	%
18-24	117	31,0
25-34	141	37,3
35-44	62	16,4

45-54	47	12,4
55-65	11	2,9
suma	378	100,0

Wykształcenie	N	%
podstawowe	36	9,5
gimnazjalne	6	1,6
zasadnicze zawodowe	60	15,9
średnie zawodowe	114	30,2
średnie ogólnokształcące	64	16,9
wyższe	98	25,9
suma	378	100,0

liczba mieszkańców	N	%
mniej niż 20 000	175	46,3
20 000 - 39 999	171	45,2
40 000 - 59 999	27	7,1
60 000 - 79 999	1	0,3
80 000 - 99 999	1	0,3
100 000 lub więcej	3	0,8
suma	378	100,0

Wzór kwestionariusza ankiety wykorzystanego w badaniach telefonicznych CATI

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Wzór ankiety CATI (2010 r.)

ANKIETER :

Dzień dobry!

Nazywam się [...] Jestem ankieterem firmy [...] Na zlecenie powiatowego urzędu pracy w [...] realizujemy badanie, którego celem jest poznanie Pana/i opinii na temat projektu, w którym brał /a Pan/i udział w 2009 r. Chciał(a)bym wspomnieć, że przystępując do tego projektu wyraził(a) Pan(i) zgodę na uczestnictwo w badaniu oraz na przekazanie swoich danych właśnie w celu realizacji tego wywiadu. Dzięki Pan/i szczerym odpowiedziom powiatowy urząd pracy będzie mógł przygotować w przyszłości lepsze wsparcie, skierowane do osób bezrobotnych. Czy zgodziłby/aby się Pan/i poświęcić mi ok. 10 minut i udzielić odpowiedzi na kilka pytań w tym zakresie? Zapewniam, że udzielone przez Pana/iq odpowiedzi pozostaną anonimowe.

Po uzyskaniu zgody respondenta:

„Jestem zobowiązany poinformować Pana/iq, że niniejsze badanie jest współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.”

P1. Chciałbym zadać Panu/i kilka pytań dotyczących projektu urzędu pracy, w którym Pan/i uczestniczył/a.

Jak długo brał/a Pan/i udział w projekcie powiatowego urzędu pracy?

ANKIETER: Proszę odczytać kafeterię i zaznaczyć właściwą odpowiedź.

1-2 tygodnie

3-4 tygodnie

2-3 miesiące

więcej niż 3 miesiące

nie wiem / nie pamiętam

P3. Jaka jest Pana/i obecna sytuacja na rynku pracy?

ANKIETER: Proszę odczytać wskazane możliwości i zaznaczyć właściwą odpowiedź.

jestem zarejestrowany w urzędzie pracy jako bezrobotny **Proszę przejść do P4**

jestem zarejestrowany w urzędzie pracy jako poszukujący pracy **Proszę przejść do P5**

nie jestem zatrudniony ani zarejestrowany w urzędzie pracy **Proszę przejść do P5**

jestem zatrudniony **Proszę przejść do P5**

odbywam staż / przygotowanie zawodowe **Proszę przejść do P5**

prowadzę własną firmę **Proszę przejść do P5**

uczę się, studiuje **Proszę przejść do P5**

☐ pracuję w gospodarstwie rolnym	Proszę przejść do P5
P4. Jak długo jest Pan obecnie zarejestrowany jako bezrobotny w powiatowym urzędzie pracy? ANKIETER: Proszę odczytać kafeterię i zaznaczyć właściwy przedział.	
☐ do 6 miesięcy	
☐ od 7-12 miesięcy	
☐ od roku do 2 lat	
☐ ponad 2 lata	
P5. Czy decyzję o udziale w projekcie podjął /podjęła Pan/i osobiście czy wspólnie z inną osobą? ANKIETER: Proszę odczytać możliwości i zaznaczyć właściwą odpowiedź. Jeżeli odpowiedź „wspólnie z inną osobą” proszę przejść do P6, jeżeli odpowiedź „osobiście” proszę przejść do P7.	
☐ osobiście	☐ wspólnie z inną osobą
P6. Kto Panu/i doradził udział w projekcie powiatowego urzędu pracy? ANKIETER: Proszę odczytać wskazane możliwości i zaznaczyć właściwą odpowiedź.	
☐ pracownik urzędu pracy	
☐ pracownik pomocy społecznej	
☐ pracownik stowarzyszenia / fundacji	
☐ członek rodziny	
☐ znajomy / znajoma	
☐ inną osobą (kto?)	
P7. Jakiego rodzaju pomoc otrzymał /a Pan/Pani w projekcie realizowanym przez urząd pracy? ANKIETER: Proszę odczytać kafeterię i zaznaczyć wszystkie wskazane przez respondenta odpowiedzi.	
☐ ukończyłem/am staż	
☐ ukończyłem/am przygotowanie zawodowe	
☐ ukończyłem/am szkolenie / kurs / warsztat	
☐ ukończyłem/am udział w pracach interwencyjnych	
☐ uzyskałem środki na podjęcie działalności gospodarczej	
☐ inna (jaką?)	
P8. Jak Pan/i ocenia, czy pomoc ta przyczyniła się do zmian w Pana/i życiu zawodowym? ANKIETER: Jeżeli odpowiedź „tak” proszę przejść do P9, jeżeli odpowiedź „nie” proszę przejść do P11.	

☐ tak	☐ nie	☐ trudno powiedzieć				
P9. W jakim stopniu uzyskana pomoc ta przyczyniła się do zmian w Pana/i życiu zawodowym? Proszę ocenić w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza odpowiedź: bardzo nieskuteczna, a 5 – bardzo skuteczna. ANKIETER: Proszę odczytać listę odpowiedzi zaznaczonych w P7 i poprosić respondenta o ocenę w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza odpowiedź: bardzo nieskuteczna, a 5 – bardzo skuteczna.						
	1	2	3	4	5	nie dotyczy
☐ ukończyłem/am staż	☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐ ukończyłem/am przygotowanie zawodowe	☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐ ukończyłem/am szkolenie / kurs / warsztat	☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐ ukończyłem/am udział w pracach interwencyjnych	☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐ uzyskałem środki na podjęcie działalności gospodarczej	☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐ inna (jaką?)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
P10. Czy w porównaniu z sytuacją sprzed udziału w projekcie Pana/i obecna sytuacja zawodowa ... ? ANKIETER: Proszę odczytać odpowiedzi i zaznaczyć jedną właściwą.						
☐ zdecydowanie pogorszyła się	☐ raczej pogorszyła się	☐ pozostała bez zmian	☐ raczej poprawiła się	☐ zdecydowanie poprawiła się	☐ trudno powiedzieć	
P11. Czy odczuwa Pan/i, że po zakończeniu udziału w projekcie urzędu pracy lepiej radzi sobie Pan/i w życiu zawodowym niż przed przystąpieniem do tego projektu? ANKIETER: Proszę odczytać listę odpowiedzi i zaznaczyć odpowiedzi respondenta						
☐ tak	☐ nie	☐ trudno powiedzieć				
P12. Czy pomoc zaoferowana w tym projekcie była dla Pana/i wystarczająca? ANKIETER: Jeśli odpowiedź „tak” proszę przejść do P14, jeśli odpowiedź „nie” lub „trudno powiedzieć” proszę przejść do P13.						
☐ tak	☐ nie	☐ trudno powiedzieć				
P13. Proszę krótko powiedzieć: czego Pana/i zdaniem zabrakło w projekcie urzędu pracy? ANKIETER: Proszę wpisać odpowiedź respondenta.						

<p>P14. Proszę powiedzieć, co było Pana/i zdaniem najmocniejszym punktem w tym projekcie? ANKIETER: Proszę odczytać listę odpowiedzi i zaznaczyć odpowiedzi respondenta. Przy każdej zaznaczonej odpowiedzi proszę zadać dodatkowe pytanie otwarte i wpisać odpowiedź.</p>
<p>☐ dobra współpraca z pracownikami urzędu pracy</p> <p>Co szczególnie podobało się Panu/i w tej współpracy?</p>
<p>☐ ciekawy sposób realizacji projektu</p> <p>Co było najciekawsze w tym projekcie?</p>
<p>☐ odpowiednia ilość zadań związanych z udziałem w projekcie</p> <p>Które zadania w projekcie były najłatwiejsze?</p>
<p>☐ dobre miejsce realizacji projektu</p> <p>Dlaczego?</p>
<p>☐ właściwy termin realizacji projektu</p> <p>Dlaczego?</p>
<p>☐ inne przyczyny (jakie?)</p>
<p>☐ projekt nie miał mocnych punktów</p>
<p>P15. Proszę powiedzieć, co było Pana/i zdaniem naj słabszym punktem w tym projekcie? ANKIETER: Proszę odczytać listę odpowiedzi i zaznaczyć odpowiedzi respondenta. Przy każdej zaznaczonej odpowiedzi proszę zadać dodatkowe pytanie otwarte i wpisać odpowiedź.</p>
<p>☐ trudna współpraca z pracownikami urzędu pracy</p> <p>Na czym polegał problem?</p>
<p>☐ mało ciekawy sposób realizacji projektu</p> <p>Co należałoby zmienić, aby zajęcia były ciekawsze?</p>
<p>☐ zbyt wiele zadań związanych z udziałem w projekcie</p> <p>Jakie zadania były szczególnie trudne?</p>
<p>☐ niewłaściwe miejsce realizacji projektu</p> <p>Dlaczego?</p>
<p>☐ niewłaściwy termin realizacji projektu</p> <p>Dlaczego?</p>
<p>☐ inne przyczyny (jakie?)</p>
<p>☐ nie było słabych punktów</p>

P16. Co dla Pana/i miało największe znaczenie w projekcie urzędu pracy?

ANKIETER: Proszę odczytywać po kolei i zaznaczyć jedną najważniejszą odpowiedź. W przypadku wątpliwości dopytać respondenta o to, co miało najważniejsze znaczenie.

zdobycie środków finansowych na założenie firmy

uzyskanie wiedzy na temat sposobu poszukiwania pracy

wzrost własnych kwalifikacji i umiejętności

możliwość nawiązania kontaktów z pracodawcami

zwiększenie wiary we własne możliwości

możliwość nawiązania znajomości

możliwość uzyskania dyplomu lub certyfikatu

możliwość ukończenia kursu/szkolenia

inne (jakie?)

P17. Czy zgadza się Pan/i z następującymi stwierdzeniami?

ANKIETER: Proszę odczytać po kolei każde ze stwierdzeń i zaznaczyć wszystkie odpowiedzi, z którymi respondent się zgadza.

dzięki udziałowi w projekcie znalazłem/am pracę

dzięki udziałowi w projekcie podwyższyłem/am kwalifikacje

dzięki udziałowi w projekcie otworzyłem/am firmę

dzięki udziałowi w projekcie nauczyłem/am się samodzielnie poszukiwać pracy

projekt nic nie zmienił w moim życiu

lepiej być osobą bezrobotną i pobierać zasiłek z urzędu pracy

lepiej jest pracować dorywczo

bardziej skuteczna od projektu urzędu pracy jest pomoc rodziny i znajomych

ANKIETER: PROSZĘ PRZEJŚĆ DO SEKCJI METRYCZKA.

METRYCZKA

M1. Proszę zaznaczyć płeć respondenta.
☐ mężczyzna
☐ kobieta
M2. Ile lat Pan/i ukończył/a ? <i>ANKIETER: Proszę zadać pytanie i zaznaczyć właściwy przedział.</i>
☐ 15-24
☐ 25-34
☐ 35-44
☐ 45-54
☐ 55-65
M3. Ilu mieszkańców liczy mniej więcej Pana/i miejscowość? <i>ANKIETER: Proszę zadać pytanie i zaznaczyć właściwy przedział.</i>
☐ ≤ 19 999
☐ 20 000 – 59 999
☐ 40 000 – 59 999
☐ 60 000 – 79 999
☐ 80 000 – 99 999
☐ ≥ 100 000
M4. Jakie jest Pana/i wykształcenie? <i>ANKIETER: Proszę zadać pytanie i zaznaczyć właściwą odpowiedź.</i>
☐ niepełne podstawowe
☐ podstawowe
☐ gimnazjalne
☐ ponadgimnazjalne
☐ zasadnicze zawodowe
☐ średnie zawodowe
☐ średnie ogólnokształcące
☐ wyższe
ANKIETER: Dziękuję serdecznie za poświęcony mi czas i udzielenie odpowiedzi na pytania tej ankiety!

Dyspozycje do wywiadu indywidualnego z osobą do kontaktów roboczych, określoną we wniosku o dofinansowanie projektu systemowego realizowanego w ramach Poddziałania 6.1.3 PO KL

1. Jakie instrumenty rynku pracy zostały zastosowane w projekcie systemowym? Dlaczego zostały wybrane? Pod jakim kątem był dobierany zestaw instrumentów do projektu?
2. Które instrumenty wsparcia najlepiej przyczyniły się dotychczas, Pana/i zdaniem, do realizacji celów i rezultatów projektu systemowego? Dlaczego?
3. Jak Pan/i ocenia przepływ informacji pomiędzy PUP (beneficjentem systemowym Poddziałania 6.1.3 PO KL) a uczestnikami projektu? Czy jest on właściwy? Czy jest on wystarczający do skutecznej realizacji projektu?
4. Czy środki finansowe przeznaczone na realizację projektu były Pana/i zdaniem wystarczające? Jeśli miał(a)by Pan/i możliwość wykorzystania większych środków finansowych, to jakiego typu wsparcia chciał(a)by Pan/i jeszcze udzielać w ramach projektu?
5. Czy PUP dysponuje odpowiednimi zasobami (lokalowymi, kadrowymi, czasowymi, itd.) do realizacji projektu, współfinansowanego z EFS? Jeżeli nie, to czego najbardziej brakuje do sprawnej realizacji projektu?
6. Czy liczba pracowników zatrudnionych przy realizacji projektu była wg Pana/i wystarczająca? Jeżeli nie, to jakich pracowników (jakich stanowisk pracy) brakowało najbardziej?
7. Czy zadania/działania realizowane były w projekcie terminowo? Czy realizacja projektu odbywała się w wyznaczonym czasie? Jeśli nie to jakie były tego przyczyny?
8. Jakie problemy pojawiły się w trakcie realizacji projektu systemowego? Czego one dotyczyły? Co spowodowało, że one wystąpiły? Co było główną ich przyczyną?
9. Jakie działania podejmował PUP w celu rozwiązania pojawiających się w trakcie realizacji projektu problemów? Z kim się kontaktowano w sprawie ich rozwiązania? Jakie metody i sposoby wykorzystywano w celu rozwiązania tych problemów? Gdzie poszukiwano informacji na temat możliwych sposobów rozwiązania pojawiających się problemów? Czy uzyskano pomoc dotyczącą rozwiązania tych problemów? Czy uzyskana pomoc pozwoliła rozwiązać problemy w realizacji projektu (czy była wystarczająca)?
10. Czy projekt był realizowany w partnerstwie z innymi urzędami pracy? W jakim stopniu, Pana/i zdaniem współpraca z partnerami była dotychczas skuteczna? Jak ją Pan/i ocenia? Jak Pani

ocenia jakość komunikacji pomiędzy liderem projektu a partnerami? Czy występują jakiegokolwiek problemy we współpracy partnerskiej? Jeżeli tak, to jakiego typu są to problemy?

11. Czy PUP współpracował przy realizacji projektu systemowego nieformalnie z innymi podmiotami? Jeśli tak, to z jakimi? Z kim współpraca ta układała się najlepiej? Jak Pan/i ocenia współpracę z konkretnymi instytucjami, w tym instytucjami zaangażowanymi we wdrażanie PO KL, organizacjami pozarządowymi, partnerami społeczno-gospodarczymi, przedsiębiorcami? Jakiej pomocy ze strony innych instytucji oczekiwał PUP, a nie uzyskał? Jakiego rodzaju wsparcia oczekiwał(a)by Pan/i w największym stopniu w przyszłości?
12. Jakie są Pana/i zdaniem najważniejsze czynniki sukcesu przy realizacji projektu systemowego?
13. Jakie lokalne problemy społeczne, wg Państwa/i można przede wszystkim rozwiązać dzięki realizacji projektów systemowych? Jakich problemów związanych z polityką zatrudnienia Pana/i zdaniem nie można rozwiązać poprzez działania projektowe i dlaczego? Co stoi na przeszkodzie w ich rozwiązaniu?
14. Jakie bariery, Pana/i zdaniem, przeszkadzają w skutecznej realizacji projektów systemowych w ramach Podziałania 6.1.3 PO KL? W jaki sposób można te bariery usunąć? Jakiego rodzaju działania należy podjąć w tym celu? Która z instytucji powinna je podjąć?